197. Številka. V Ljubljani, v četrtek, 29. avgusta 1912. XLV. leto.

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen: celo leto K 24·—, pol leta 12·—, četrt leta 6·—, na mesec 2·—

v upravništvu prejeman: celo leto K 22·—, pol leta 11·—, četrt leta 5·50, na mesec 1·90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knaflova ulica št. 5 (v pritličju levo), **telefon št. 34.**

Izhaja vsak dan zvečer izvzemši nedelje in praznike.
Inserati veljajo: peterostopna petit vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Parte in zahvala vrsta 16 vin. Poslano vrsta 20 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
Upravništvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.
Posamezna številka velja 10 vinarjev.
Na pismena naročila brez istodobne vposlatve naročnine se ne ozira.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko: celo leto K 25·—, pol leta 13·—, četrt leta 6·50, na mesec 2·30

za Nemčijo: celo leto K 30·—

za Ameriko in vse druge dežele: celo leto K 35·—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka.
Upravništvo (spodaj, dvorišče levo), **Knaflova ulica: št. 5 telefon št. 85**

Cuvaj — ostane.

Koliko mesecev je že poteklo, kar so klerikalci kričavo oznanjali, da je dr. Šusteršič dosegel nov uspeh! Bilo je to takrat, ko je ministrski predsednik grof Stürgkh podal znano svojo izjavo o komisarijatu na Hrvaškem. Samo politični otroci so mogli verjeti, da so besede ministrskega predsednika kaj več, kakor pesek v oči. Vladi je bilo na tem ležeče, da onemogoči hrvaškim poslancem v dunajskem državnem zboru energično vojsko za odpravo komisarijata na Hrvaškem. Sama tega ni mogla storiti. Zato je poklicala na pomoč dr. Šusteršiča. In našla je v njem voljnega pomočnika. Dr. Šusteršič ni drugega nič zahteval, kakor prazno izjavo, pa bo zadušil hrvaški odpor. Zgodilo se je tako. Ministrski predsednik grof Stürgkh je podal lepo izjavo, dr. Šusteršič je potlačil odpor hrvaških poslancev in — Cuvaj je bil rešen. Res, lep uspeh je dosegel dr. Šusteršič, a ne na korist Hrvatom, nego na korist madžarskemu absolutizmu na Hrvaškem.

Takrat, ko so dr. Šusteršičevi trabantje z bobnečimi besedami oznanjali ta »uspeh« dr. Šusteršiča, so tudi mirili jugoslovansko javnost, da bo čez nekaj tednov konec Cuvajevemu vladanju na Hrvaškem. Iz teh tednov so postali že meseci in Cuvaj komisari še vedno na Hrvaškem in kakor je Cuvaj zdaj, po svoji avdijenci pri cesarju v Išlu sam razglasil, bo vladal še dalje in še dolgo ne bo konec njegovemu gospodstvu na Hrvaškem.

Z ozirom na svojo avdijenco pri cesarju, razglaša Cuvaj, da stoji njegov sistem na trdnih nogah. Če bi bil odpravljen komisarijat, bi se morale vršiti takoj volitve v hrvaški sabor, a ker je izključeno, da bi pri teh volitvah zmagala madžaronska stranka, zato se to ne zgodi, nego ostane vse pri starem. Hrvaški sabor mora imeti tako večino, kakršno hoče madžarska vlada, ali pa ga sploh ne bo! In da bi Evropa ne mislila, da bo to izjemno stanje na Hrvaškem trajalo do sodnega dne, obeta Cuvaj, da začne na jesen pripravljalne korake za poravnavo vseh diferenc, ki vladajo med Madžari in med Hrvati. Kdor je le količkaj informiran o teh diferencah, tisti ve, da je ta Cuvajeva izjava prava ironija in krvav zasmeh.

Cuvaj ostane torej še nadalje na svojem mestu. Morda bi bil že pred meseci odletel, da ni dr. Šusteršič, najpokornejši sluga vlade, preprečil energičnega boja hrvaških poslancev, nego skupno ž njimi nastopil. Zdaj se sicer čuje, da se hrvaški poslanci pripravljajo na nov boj, a nimamo pravega zaupanja, da ga bodo mogli z vso odločnostjo začeti in voditi, saj ve vsakdo, da se istrski poslanci ravnajo po dr. Šusteršiču, dalmatinski pravaši pa so celo stopili pod barjak slovenskih klerikalcev. Cuvaj bo lahko vladal makar dotlej, da bodo poravnane vse diference med Hrvati in Madžari — slovenski klerikalci so vsaki vladi na prodaj in so pripravljeni, ščititi tudi Cuvaja in njegov režim v isti sapi, ko deklamujejo najbolj blesteče fraze o hrvaško - slovenskem edinstvu. Ta klerikalizem je pač prokletje za slovanski jug.

Malo računa z dr. Benkovičem.

Iz Zabukovja, 27. avg.

Že dne 16. junija je menil priti posl. dr. Benkovič poročat o svojih neuspehih. Ko so ljudje izvedeli, so bili razburjeni, ker tega poslanca, ki zna tako nerodno ljudi farbati, kar videti ne morejo. Tedaj si je premislil in je odložil shod na 25. avgusta.

Že v nedeljo, dne 18. avgusta nam je g. župnik sporočal, da prideta k nam poročat poslanca o delovanju v državnem in v deželnem zboru. — Opozoril nas je, naj se poslancem ne zamerimo, ker imajo veliko moč, da se jih boje sodniki, veliki gospodje in celo škofje. Pozabil pa je pridejati, da so kmetje volili poslance in ne narobe. Čemu neki bi se morali kmetje bati poslancev?

Dne 25. avgusta je pa župnik pozabil pridigati, ker več velja političen shod nego božja beseda. Po maši se je vršil shod, ki je končal za dr. Jankoviča, osobito pa za dr. Benkoviča z velikansko blamažo. **Dobila sta nezaupnico.** Pri glasovanju za zaupnico ni nikdo glasoval, le g. župnik sam je kričal »Živio« in druge k temu vzpodbujal, ali zaman. Ko je rekel, da so Zabukovljani surovi, ker ne kriče poslancem Živio, mu je župan odgovoril: »Zakaj neki bi kričali Živio, morda za dolgove, ki jih imamo?«

Na shodu so bili večinoma domačini - naprednjaki, ki so se udeležili shoda iz radovednosti, kaj nam bodo poslanci poročali. Peščica tukajšnjih klerikalcev ne pride v poštev, kajti še ti odpadajo od gnile, lažnjive klerikalne družbe, ki ne zna drugega, kakor natolcevati, lagati, po krivem pričati, razdirati, mesto zidati, sejati razpor in sovraštvo, delati zoper izobrazbo ljudstva, nasproti pa kričati, da je ljudstvo neizobraženo in surovo. Kdo je temu kriv?

Divjak, v pravem pomenu divjak blanške občine, človeče, ki se razume na politiko, kakor zajec na boben, ki je, rekel bi analfabet, ki je tudi imel radi dolgega jezika večkrat posla s sodnijo, je bil proglašen predsednikom, dasi ni zato nihče glasoval.

Nato je govoril poslanec dr. Jankovič precej stvarno in mirno. Začel je z govorom, da je že medpotoma, predno je prišel na holm, slišal zabavljanje čez poslance. Slikal je potem krivice, ki se nam gode v Gradcu. Obsojal je obstrukcijo z besedami: »Ne mislite, da smo tako zaljubljeni v obstrukcijo; radi bi nehali z obstrukcijo, a ne dopustimo, da bi nas Nemci tlačili. Mi hočemo doseči nekaj za narod. Mi smo pripravljeni, iti z Nemci v deželni zbor raje danes nego jutri, a da se bo naš jezik spoštoval in naše razmere uveljavile. Glavni vzrok, da smo stopili v obstrukcijo, je bilo črtanje podpor za vinogradnike. Dotaknil se je tudi učiteljskega vprašanja ter priznal, da bode treba tudi učiteljem zvišati plače in da ni nasprotnik temu. Če pa pojdemo v deželni zbor, ne moremo se izogniti višjih naklad. Z našim orožjem, z obstrukcijo, smo pa le prihranili deželi 7 milijonov kron in vas obvarovali višjih deželnih naklad.« (Kdo neki bode pa plačal dolgove? Ali ne dežela? Bo pa sedaj treba seči bolj globoko v žep, da se dolg in obresti poravnajo.)

Med tem so začeli nekateri delati nemir, da je moral poslanec zagroziti, da bodo dotičniki dobili do tri tedne zapora, če ne mirujejo.

Ko je dr. Jankovič nehal, je povzel besedo dr. Benkovič. Govoril je silno razburjeno, nervozno in razdraženo. Svojo ost je obrnil na županstvo, oziroma župana, ki je bil po njegovem mnenju tako drzen, da si je upal kritikovati njegovo delovanje in ker noče plesati, kakor bi visokost Benkovičeva hotela. Obnašal se je kakor pravi hujskač. Strastno, bojevito in kakor petelin na dvorišču se je drl in je pri tem namenoma satansko hudobno lagal. Nekateri so ga hoteli butniti raz stol, a so jih pametni ljudje zadržavali. Drl se je: »Hočemo vse mogoče storiti, da se odpravijo krivice, ki se gode našemu narodu.« Bahal se je, da je pridobil lansko leto za okraj 40.000 K podpore, katere so bili tudi Zabukovljani deležni. Kakor Mefisto smejoč se, je nadaljeval: Če se podpora ni razdelila pravilno, je krivda župana. Liberalci so krivi, da se osebni davki nakladajo tudi kmetom, ker pri komisijah osebne dohodnine kimajo. Izvolite take člane v komisijo, ki bodo za vas delali. Zahtevajte od teh, da odložе članstvo in volite v to svoje zastopnike.

Drznil se je celo trditi, da je župan kriv, če so se naložili osebni davki. Nesramnejše laži ni mogel izustiti. Župan je zaupnik občine, a nima pri določevanju osebne dohodnine nič besede. Toliko bi dr. Benkovič tudi lahko vedel.

Glede podpor nam je znano, da je sklical v šolo občni zbor, kjer se je sklenilo, da se ne prosi za podpore, ker pride gotovo do prepirov; a navzlic temu se je trudil, da bi bili **vsi** občinarji deležni tega. Zavrnil je vse akte okrajnemu glavarstvu, da on podpore ne razdeli, če se ne dovoli vsem podpora. Da je glavarstvo mnogo črtalo, ni župan nič kriv. Le poglejte dr. Benkovič v akte. Ali ste pozabili, kako je pisal vaš »sleparski list« glede razdelitve podpor? Ali ste pozabili, kako ste tam zagovarjali župane? Kar velja za klerikalne župane, to velja menda tudi za naše. — Pri nas se dele podpore vsem, ne oziraje se na stranke; poglejte pa, kako se godi na Kranjskem, kjer vlada vaša črna garda.

Da finančna oblast pritiska na davkoplačevalce, je kriva avstrijska mizerija. Pozabili pa ste povedati, da ste k temu tudi vi pomagali, ko ste glasovali za povišanje za vojne namene. Ali ni vaš tovariš Šusteršič v delegacijah govoril, da mi vladi radi dovolimo te milijone in še več, če bi hotela? Glasovati za milijone, katerih vi ne plačujete, je lahko!

Zabavljal je dr. Benkovič tudi čez uradniške plače in na dr. Ravniharja, poslanca ljubljanskega, češ, da je glasoval za razdružitev zakona, sam pa ne pove, da še danes ni poročen in da raje plačuje za otroke. Takemu pač ni treba zagovarjati svetosti zakona. Ni čudo, če ljudstvo zabavlja, da Benkovič ni mož.

Ko je nehal govoriti, se je oglasil župan gosp. Božič ter pohvalil dr. Jankoviča, da nima proti njemu nič, pač pa je rekel, da odgovarja dr. Benkoviču, ki ga je po krivici in neupravičeno napadal.

Rekel je: Besed, ki mi jih je očital, nisem nikoli jaz govoril. Jaz se danes nisem pripravil, ker nisem mislil govoriti. Tožite in izkazalo se bo, kdo je besede govoril, ki mi jih meni podtikate. Lahko je priti k nam delat zdražbe in ljudi hujskat, ker vi pridete in odidete, mi pa ostanemo tukaj. Vi ne poznate naših razmer in vsled vašega nesramnega hujskanja in nerazsodnosti ljudstva me lahko ljudje ubijejo. Kje je krivda, da se ni podpora pravilno razdelila? G. poslanec, pojdite v Brežice in tamkaj boste lahko izvedeli, da so vpisani v imeniku tudi tisti, ki niso dobili podpore. Če niso vsi dobili, dasi sem za to deloval, ne zadene krivda mene, ampak **poslance,** ki take postave kujejo. Če sem pa jaz tako mogočen, potem ne potrebujemo poslancev, dajte raje tiste dijete, ki jih dobivate, nam in kmalu bomo plačali vse dolgove. Vi pravite, da sem jaz kriv. Ali sem jaz državni in deželni poslanec? Ali sem jaz postave delal? Kdo pa neki?

G. dr. Jankovič se je oglasil: »Ker pa ne moremo ničesar doseči!« — Gosp. župan pa mu je odgovoril: »Potem pa ne potrebujemo poslancev. Čemu neki bi jih volili? Kdo je neki kriv, da je prišlo danes do prepira? Ali niste bili krivi vi, dr. Benkovič? Če bi vi pustili mojo osebo na miru, bi iz tega ne bilo nič. Kaj mi morate očitati? Tukaj sem.«

Nato ni mogel dr. Benkovič ničesar. Županu je rekel, da čez tri tedne ne bo več zaupni mož. Gosp. Bo-

LISTEK.

Cesta.

(Odlomek iz romana.)

Spisal Ivan Cankar.

(Konec.)

Marti se je zdelo, da je mesto že blizu; videla je gostejšo, temnejšo meglo, kakor visi leno nad ozkimi ulicami, težko sopečimi poslopji. Bolj obljudena je bila cesta, bolj razvožena in vodeno blato je segalo preko gležnjev.

»Trudna sem, se mi zdi!« je pomislila Marta; zakaj opazila je čudoma, da se premikajo noge bolj počasi, da so koraki manjši in da gledajo oči v tla, namesto v nebo.

»Tam bi malo pokleknila in bi počivala!«

Za poslednjo vasjo je stalo ob cesti poslednje znamenje; starinska kapelica z rjasto ograjo spredaj; na kapelici je bilo zapisano s starinskimi, obledelimi, veliki črkami: »Ki je za nas težki križ nosil.« V kapelici sami je bil z grobimi, lesenimi potezami in z grobimi barvami naslikan Kristus na zid. Podoba je bila že stara, barve so zabledele, obraza Kristusovega ni bilo več razločiti. Globoko upognjeno telo je bilo ogrnjeno v rdeč plašč, na ramo je tiščal silen križ, tako velik, da je bil Kristus pod njem kakor slaboten otrok.

Marta je spoznala podobo in se je začudia; tisti Kristus je bil, kakor nad velikimi vratmi farne cerkve; pač je bilo, da je slikal eden umetnik obadva in velika je morala biti bridkost v njegovem srcu, težko moralo tiščati breme na njegova pleča.

Pokleknila je pred ograjo, da bi si odpočila in da bi molila očenaš. Tam je že klečala ženska, roke je imela sklenjene, premikala je ustnice in se ni ozirala na Marto. Izgrbljene in koščene so bile tiste sklenjene roke; tudi obraz je bil koščen, delavski, ničesar ne zapiše božja roka tako razločno na čelo, kakor delo in skrb; zabriše se radost, še bridkost izgine, skrb udari pečat, ki ostane do konca. Poleg ženske je stal v mokri travi velik jerbas, do vrha poln in s plahto pogrnjen.

Domolili ste obedve in sta vstali. Ženska se je sklonila, da bi zadela jerbas; njeno telo je bilo drobno, preslabotno za skrb na čelu in za žulje na rokah.

»Dajte meni svitek!« je rekla Marta. »Mlajša sem in nisem trudna.«

Ženska si je dela svitek na glavo.

»Pomagaj mi.«

Marta je prijela z obema rokama, sklonila se je nazaj vzdignila je težko, kri ji je šinila v lica. Ženska je narahlo upognila glavo, vzdignila je roke in je nekoliko omahnila pod jerbasom.

»Pretežko je, meni bi bili dali!« je rekla Marta.

»Tudi ti boš še nosila svoj jerbas!« je rekla ženska. »Le nikar ne hiti, prezgodaj ti ga bodo naložili!«

Marto je spreletelo čudno; telo ženske je bilo drobno in slabotno, obraz pa je bil krepak in pogumen, skrb je bila na njem, bridkosti nič. In oči, temnorjave, jasne, so gledale mirno, brez strahu.

»Kdor sprejme radovoljno svoj križ,« je govorila ženska izpod jerbasa, »mu jih naložе takoj po dvoje. Ni se treba ponujati; skrb pride sama, še prehitro pride! Ampak kadar pride, je kakor sosed v izbi: ne prepiraj se z njo in potrpi, da pojde sama!«

»Kam ste se napotili?« je vprašala Marta tišje.

»Kamor slednji dan!« je odgovorila ženska. »Dve uri hoda je do mesta, od tukaj samo še pol ure; ampak natanko tukaj, pred to kapelico, se mi zazdeva, da je pretežek ta jerbas; zato pogledam Kristusa . . . Dekle, jaz imam sedmero otrok, pet jih je doma, dva sta v mestu; zato, dekle, bi ta jerbas ne bil pretežak, če bi bilo v njem perilo za vso Ljubljano in zraven še vse zelje . . . Nikomur ne dam, da bi nosil; če ustavi kmet, prisedem . . . Kam pa ti?«

»V službo.«

»Tudi jaz sem šla v službo, ko sem bila v tvojih letih . . . Zatorej pomisli: nikoli se ne smili sama sebi in nikoli ne jokaj!«

»Ne znam jokati nikoli nisem!« je odgovorila Marta.

»Moškim verjemi vse in nič; vsaki te bo rad imel in nobeden. Kar govori moški, misli zmirom tudi v srcu; kar je govoril, pozabi kmalu in je pošten, ker ni lagal . . . Jaz sem jih poznala troje in sem verjela vsem trem; poročila sem se s pijancem in ko sem imela sedem otrok, je umrl. Zdaj se mi godi bolje.«

»Ali je moč, ali je obup?« je prešinilo Marto.

Ženska je odgovorila njeni polrazločni misli.

»Nikoli ne bo v bridkosti omagal človek, ki zaupa vase in stoji trdno z obema nogama. Če mu pade breme na pleča ga nosi in se navadi nanj . . . To pomisli, dekle, ki si blagega srca!« . . .

Živejša je bila cesta, dan je bil svetlejši; oblaki so se bili vzdignili, deževalo pa je močneje. Marta in ženska sta stopili na široko, gladko stezo ob cesti. Že so se vrstile belejše, višje hiše na tej, na oni strani, celo drevje, se je zdelo Marti, je bilo bolj gosposko: v ravni črti visoke temne jagnedi; tik ob cesti lipe, že vse jesenske, orumenele.

»Tam je mitnica, tam je mesto!« je rekla ženska. »Kam si namenjeno, dekle?«

»K Malinovčevim.«

»Ti so pred mestom; napol kmetje, napol gospôda. Tja zavij, na to stezo, pa boš kmalu tam. Zbogom!«

Marta se je napotila po zelo blatni stezi, tako da ji je curljala voda od zgoraj v čižme; šla je za hišami, ob pokošenem travniku. Ko se je ozrla mimogrede na travnik, na polje za travnikom in na hrib v daljavi, ji je presunilo srce čudno, do tiste ure nepoznano čustvo.

»Daleč si zdaj, moj dom!« je pomislila.

Nepoznano čustvo, takoj pozabljeno; sladko, kakor sladak pogled strogega očesa, kakor smehljaj na ustnicah od kamna . . .

Na stari, enonadstropni hiši, napol gosposki, napol podobni domu premožnega kmeta, je bilo zapisano z velikimi črkami, da je brala Marta od daleč:

»J. Malinovec, posestnik in trgovec.«

Marta se je pokrižala v tretjič, predno je stopila do praga.

Na pragu je stal debel, čokat človek, z zabuhlim, toda bledikastim obrazom in drobno črno bradico pod spodnjo ustno; roke je imel v hlačah, slonel je leno ob vratih, na glavi mu je sedela postrani pisana čepica.

Marta je stopila predenj in je pozdravila.

»Kod pa lazíš?« je odzdravil. »Mislil sem, da prideš ob devetih, zdaj bo deset!«

»Pet ur je hoda!« je odgovorila Marta.

»Bila bi vstala ob treh!«

Marta je stopila v vežo . . .

* * *

žič mu je pa zabrusil, da take časti mu lahko izroči, če ima rad to čast in če ga veseli, mu jo rad prepušča.

Navzoči so pazno poslušali in županu ploskali in njegov možati nastop odobravali.

Končno je poslanec Benkovič hotel z odvetniško zvijačo spraviti župana v zadrego in napraviti, da ljudstvo istočasno ni moglo izvedeti, kje je resnica, ali to se mu ni posrečilo.

Značilno za naše razmere je tudi to: Neki star mož je kričal: »Proč s poslanci, dokler ni bilo teh v naši občini, je bil mir; poslanci so nam naredili prepir in sovraštvo. Naj več ne hodijo k nam, ker bo naše potrpežljivosti konec.«

Za zaupnico ni nikdo glasoval. Poslanca kmečke zveze sta vsa poparjena šla v farovž s predsednikom Divjakom. Kako so se počutili pri kosilu pri župniku, o tem molče viri. — Menda ne dobro! Očividno je bilo, da je hotel dr. Benkovič ljudi nahujskati, da bi prišlo do kakih izgredov in pozneje do tožb. Rad bi služil denarce od liberalcev, ali ljudje so postali pametni, ker se boje stroškov in ne marajo prepirov. Ostanite g. Benkovič raje doma. Če tako nastopate v državnem in deželnem zboru, gotovo nobenemu ne imponirate. Če se nam ni dopadel vaš nastop, kako se bo v zbornicah izobražencem, vašim tovarišem? Toliko smo vendar razsodni, da po taki poti nič ne dosežete.

Sejali ste veter, sedaj žanjete vihar. Naj vas le drže župniki in kaplani po koncu, ljudstvo vas obsoja in ne mara. Ljudski glas, božji glas. — V Zabukovju ste se blamirali z izzivanjem in hujskanjem. Zdaj veste, pri čem ste. Radovedni smo, kako bodete v »Straži« ali »Slov. sleparju« zopet lagali.

Slednjič tudi našemu preč. gosp. župniku eno. Vedno imate navado, da nas v cerkvi, kakor zunaj cerkve pikate s suroveži in Zabikovci. Tudi od vas se ne bomo pustili več žaliti, mera je polna. Sicer pomnite, kakršen je pastir, take so ovce. — Pika.

Štajersko.

Ciril - Metodov dan za Slov. Gradec in okolico. Pretečeno nedeljo je bil v Šmartnem pri Slov. Gradcu pravi Ciril - Metodov dan. Vršil se je občni zbor moške podružnice in obenem ustanovni občni zbor ženske podružnice za Slov. Gradec in okolico. Dvojno slavje se je vršilo na vrtu gosp. Ferd. Kaca. Glavno družbo je zastopal potovalni učitelj g. Ante Beg, ki je v svojem govoru podal kratek pregled o 25letnem delovanju moške podružnice, ki je dala v 25. letih glavni družbi 2670 K. Potem je razvijal zgodovino naše narodne obrambe, dokazoval, da so nas naši narodni nasprotniki prisilili k ustanovitvi Ciril - Metodove družbe. Nadalje je kazal v jasnih slikah delovanje naših nasprotnikov ter obsojal nasprotovanje družbi iz domačih in tujih taborov. Posebno je govornik dokazal, da družba ni strankarska, ni politična, temuč le narodna in človekoljubna dobrodelna naprava. V nadaljnem govoru je naglašal velike zasluge našega narodnega ženstva za narodno obrambo ter bodril k vztrajnosti in složnemu delu. Njegov govor je bil sprejet z velikim odobravanjem. — Nato so sledile volitve. Nova ženska podružnica si je izvolila sledeči odbor: predsednica ga. Ljudmila Pirnatova, soproga živinozdravnika; podpredsednica ga. Franja Barletova, soproga učitelja in pos.; tajnica gdč. Matilda Šmidova, učiteljica v Podgorju; blagajničarka gdč. Marjana Vrečkova, učiteljica v Šmartnem. Namestnici: gdč. Marica Vranjekova, učiteljica v Šmartnem in gdč. Minka Mithavsova, učiteljica v Št. Ilju. Odbornice so: ga. Marija Kaceva, Šmartno; gdč. Ana Zormanova, Turška vas;; ga. Justina Pernovškova in ga. Neža Runovčeva, Slov. Gradec. Delegatinji: ga. predsednica in gdč. Zormanova. — Moška podružnica si je izvolila sledeči odbor: predsednik gosp. dr. Železnikar; tajnik g. Jak. Vrečko; blagajnik g. Janko Korže. Podpredsednik gosp. S. Šalamon, Šmartno; tajnikov namestnik gosp. Vlad. Ferjan; blagaj. namestnik gosp. Fr. Pirnat. Odborniki gg.: Iv. Kac, K. Barle, Šmartno; Konrad Iršič, Mislinja; Mih. Zorman, Turška vas. Nam. Mat. Šmid, Podgorje; Ferdo Kac, Šmartno in Fr. Golob. Pregled. računov gg.: L. Vavpot in Fr. Pihler. Delegata gg. Iv. Kač in Jak. Vrečko. — a žensko podružnico ima glavne zasluge ga. Pirnatova; ker so tudi ostale odbornice agilne in navdušene rodoljubkinje, obeta nam nova podružnica najlepše uspehe. To se je pokazalo takoj prvi dan. Ga. predsednica je pristopila kot ustanovnica ter pridobila še dve sovrstnici (gg. Barle in Kač), a marljive odbornice so razpečale cvetlic za 30 K. Razun tega prirede še splošni cvetlični dan. Tudi preosnovani moški odbor nam daje najboljše nade. Zborovalci so prirejali navdušene ovacije gosp. blagajniku Koržetu, ki ima zaslugo za vzorno poslovanje nabiralnikov, posebno v »Narodnem domu«. Tudi ostali odbor je bil navdušeno aklamiran. Obe podružnici pa nam pokažete čez leto, kaj zmore sveto narodno navdušenje.

Iz Celja. V nedeljo, dne 8. septembra se vrši v »Sokolskem domu« od 9. dopoldne župna tekma celjske sokolske župe, ob 4. popoldne pa javna telovadba in ljudska veselica na prostranem vrtu »Sokolskega doma«. Vstopnina k tekmi in k ljudski veselici znaša po 40 vinarjev za osebo.

Iz Središča. Preteklo nedeljo, dne 25. avgusta je bil ob ugodnem vremenu prvi nastop mladega središkega »Sokola« v domačem kraju o priliki ljudske slavnosti, ki jo je priredil skupno z bralnim društvom »Edinost«. Koncertnim točkam pevskega zbora pod vodstvom gosp. Fr. Serajnika je sledila telovadba Sokolov iz Središča, Ljutomera, Maribora, Ptuja in Varaždina. Ljubljanske vaje je precizno izvajalo 42 telovadcev, lepe so bile vaje z vesli, katere je telovadilo 24 Varaždincev in vaje na konju, bradli in drogu. Najbolj je mnogoštevilnemu občinstvu ugajal nastop sokolskega naraščaja z zastavicami in palicami, 15 iz Središča in 13 iz Ljutomera pod vodstvom br. Dečka, br. Museka in br. Muršeca. Sokolov v kroju je bilo 101. Kakor je bil ta dan časten za naše Sokolstvo, tako je pokazalo tudi občinstvo, da razumeva sokolsko idejo in da naklonjenosti Središčanov napram Sokolstvu tudi najbesnejša agitacija nasprotnikov ne bo izruvala iz srca.

Značilno premeščenje. »Marburger Zeitung« poroča z nemalim zadoščenjem, da je prestavljen kaplan Ivan Baznik iz Hoč na Berkovo mesto pri Sv. Barbari v Halozah. To premeščenje je preznačilno za duh, ki vlada v knezoškofijskem lavantinskem ordinarijatu. Naši bralci se bodo še spominjali, da smo tudi v našem listu registrirali napade »Marb. Zeitg.«, »Grazer Tagbl.«, »Tagesp.« in seveda tudi šundmarkovskega »Štajerca« na hočkega kaplana Baznika, zato ker je poučeval na razvanjski ponemčevalnici veronauk slovensko in ukazal otrokom, da morajo tudi v cerkvi moliti in peti slovensko. Vse to je kaplan Baznik storil iz preprostega razloga, ker je na razvanjski šoli komaj 7, beri sedem prav nemških otrok, vsi drugi otroci pa so slovenskega pokolenja in prihajajo v šolo, ne da bi znali besedico nemško. Učiteljstvo te šole in različni nemškutarji v Hočah so zaradi tega prisilnega slovenskega poduka kaplana Baznika črtili in ga začeli končno po listih energično napadati. Ti ljudje bi namreč radi v otrocih, ki obiskujejo razvanjsko šolo, zatrli zadnjo iskrico ljubezni in spoštovanja do slovenskega materinskega jezika. In knezoškofijski lavantinski ordinarijat, v katerem sede poleg škofa dr. Napotnika, vsi voditelji sedanje oficijalne »slovenske« politike na Spodnjem Štajerskem, ki nas naprednjake vedno zmerjajo za nemškutarje, gre pri tem, zaničevanja vrednem delu nemškutarjem na roko! Že enkrat je odločno prepovedal poučevanje veronauka v razvanjski šoli v slovenskem jeziku. Sedaj je kaplana Baznika prestavil in bo prepoved ponovil. Ta slučaj je za nas slovenske naprednjake zopet zelo poučen. Nemškutarjem se je treba le zganiti in odločno zagroziti s pročodrimskim gibanjem, pa dosežejo pri spodnještajerskih farovških voditeljih slovenske politike vse, kar hočejo. Če protestantski listi v Mariboru in Gradcu le bevsknejo, pa je ves katoliški lavantinski ordinarijat na kolenih. Drugače pa se ravna z nami **katoličani,** ki se le glede raznih političnih vprašanj ne strinjamo z vodilnimi duhovniškimi krogi v Mariboru. Mi lahko protestiramo proti direktnim svinjarijam posameznih kaplanov kolikor hočemo (spominjamo na slučaje Berk, Golob, Schreiner, Kranjc in neštevilno drugih,— nas se ne posluša zato, **ker navzlic vsem brcam še ostajamo katoličani** in se med nami ni razvilo gibanje proč od Rima. Ako se bode z nami še dalje tako postopalo ko doslej, pa bo treba misliti na odločne korake. Drugače duhovniki ne bodo postali pri nas ponižnejši. Pripomnimo koncem koncev, da vneta »zagovornika« slovenskega naroda na Spodnjem Štajerskem, »Straža« in »Slovenski Gospodar« — ponižno molčita.

Drobne novice. Iz Središča nam poročajo: Dne 23. avgusta so našli v Obrežu ob Dravi mrtvega, komaj nekaj dni starega otroka. Po prepričanju sodnijskega zdravnika je mati vrgla otroka živega v Dravo. Orožništvo išče sedaj to ljubeznjivo mater. — Iz Maribora. Franc Zweifler, sin ravnatelja na tukajšnji sadje- in vinorejski šoli, je umrl na poškodbah, ki jih je dobil vsled zastrupljenja s svetilnim plinom. — Deželno kopališče Rogaško Slatino je po zadnjem izkazu obiskalo letos 2991 strank s 4489 osebami. Navzlic neprijaznemu vremenu zadnjih dni je v kopališču še vedno zelo živahno. — Hladno vreme smo dobili na Spodnjem Štajerskem. V torek je deževalo v dolinah, na gorah je pa padel sneg. Za avgust je to zelo zgodaj. Vinogradniki izgubljajo zadnje upanje, da bo še toplo vreme vsaj nekoliko zboljšalo in popravilo vinsko letino. — Iz Gradca. Nemške slušateljice na tukajšnjem vseučilišču so si ustanovile lastno društvo, čegar pravila je namestnija že potrdila. —V Eggenbergu pri Gradcu so vlomili tatovi v občinsko pisarno in odnesli iz neke miznice 130 kron gotovega denarja. — Zahvala za prenočišče. V Zverinjaku pri Brežicah je dovolil posestnik Vučanjk nekemu neznanemu človeku v svojem gospodarskem poslopju prenočevati. Prihodnje jutro je začelo poslopje goreti in je pogorelo do tal. Neznanec je gotovo ponoči kadil in tako ogenj povzročil. Škoda, ki jo je napravil ogenj, znaša več ko 2000 K. — Ljubeznjiv sin. Iz Št. Petra pod Sv. gorami poročajo, da posestnik Korenini ne ravna baš ljubeznjivo s svojo materjo. Dne 24. avgusta jo je v pijanosti tako pretepel, da je dobila na glavi in prsih težke poškodbe.

Koroško.

Vajenec — rešitelj. V Borovljah je padel med igro v tamošnji kanal triletni dečko Nikolaj Vojvoda. Dečka je voda takoj odnesla proti bližnji zatvornici, kjer je ponesrečenec obvisel v vodi. Vajenec Ivan Pance, ki je prišel slučajno v istem času na breg in opazil nesrečo, je takoj in brez pomisleka skočil v vodo. Rešitelja je potegnil hud vrtinec pod vodo, toda posrečilo se mu je kljub temu, da se je rešil in priplaval do zatvornice. Tam je pograbil ponesrečenega otroka in ga s silnim naporom privlekel na breg, kjer sta oba padla onesveščena na zemljo. Med tem so poklicali drugi zdravnika dr. Maurerja, kateremu se je posrečilo po daljšem trudu, ponesrečenega otroka rešiti. Mladega vajenca, ki je žrtvoval lastno življenje, da je rešil mladega dečka, so vsi navzoči živahno pozdravljali in mu čestitali na srečni rešitvi.

Aretiran »junaški tenor« celovškega gledališča. V Celovcu so aretirali včeraj 25letnega trgovskega pomočnika Mulca, ki se je pripeljal iz Maribora. Mož je hodil po raznih gostilnah, kjer je povsod pravil, da bo sprejet k celovškemu gledališču kot »junaški tenor« in ima danes pri ravnatelju zadnjo skušnjo. Pri tem se je vedel jako sumljivo in je svoj junaški tenor zelo sumljivo in nevarno izrabljal. Ko je mož podal zadnjo skušnjo svojega junaškega tenorja pred policijskim zdravnikom, je ta odredil, da oddajo Mulca v opazovalnico za blazne.

Primorsko.

Tržaški občinski svet. V snočnji seji so nadaljevali socijalni demokratje obstrukcijo proti timavskemu vodovodnemu projektu. Govoril je zopet občinski svetnik Černivc, ki je navajal izpreminjevalne predloge glede vodovodnega vprašanja. Med tem je v svojem govoru pozval občinski svet, da naj demisijonira, češ, da na ta način pride do veljave tudi mnenje volilcev glede tega načrta, ki ga tako trdovratno drži in hoče izvesti italijanska večina.

Obsojena vlomilca. Včeraj se je vršila pred tržaškim deželnim sodiščem obravnava proti dvema predrznima in nevarnima prijateljema železnih blagajn in to sta krošnjar Ivan Gherzon in delavec Henrik Sbisa. V noči od 26. na 27. julija sta vlomila obtoženca v pisarno tvrdke Cossovich in sta navrtala železno blagajno. Po dveurnem delu sta vlomilca hotela uiti, ker kljub dobrim aparatom nista mogla prevrtati stene blagajne. Pri vratih pa so jih sprejeli nenadoma policijski agentje in jih aretirali. Policija je bila namreč obveščena o nameravanem vlomu že 5 dni pred vlomom. Obtoženca dejanje priznata. Sodišče jih je obsodilo na 4 leta težke ječe.

Protiklerikalne demonstracije. Včeraj je izbruhnil v Isoli generalni štrajk, in sicer vsled sklepov nedeljskega socijalno - demokratičnega shoda, katerega so se udeležili v velikem številu tudi socijalni demokratje iz Trsta in okolice. Ko so se vračali gosti iz Trsta in okolice zvečer na pomol, da bi se odpeljali, so priredili med potjo hrupno demonstracijo proti klerikalcem, ki se hočejo vsiliti že tudi na tem kraju. Demonstracija je postala s časom tako hrupna, da je posegla vmes policija, ki je aretirala nekaj demonstrantov. Demonstranti so napadli pri tem policijskega vodjo in so ga bili s pestmi v obraz. Ravno tako je prišlo do izgredov v ponedeljek zvečer. Zaradi tega so pričeli delavci s stavko že včeraj. Upajo pa, da se bo posrečilo stavko v najkrajšem času ustaviti.

Ruski mornariški beguni. Iz Trsta poročajo, da je tekom 5 dni, ko je bila ruska vojna topničarka v Trstu, pobegnilo iz ladje 7 mornarjev. Pet pobeglih mornarjev so že aretirali in jih izročili iz Benetk došlemu častniku ruske topničarke »Donec«.

Laško puljsko mestno gospodarstvo. Pred okrožnim sodiščem v Rovinju se je vršila včeraj zanimiva obravnava proti 29letnemu Ludviku Donaggio zaradi poneverbe pri mestnem puljskem magistratu. Mož je imel nalogo, izterjavati davek od najemnine. V kratkem je uvidel, kake razmere vladajo pri računskem oddelku mestnega magistrata in je to tudi pošteno izrabil. Začel je goljufati in je ogoljufal mestno občino po lastnem priznanju za 3000 K. Za koliko je občino v resnici ogoljufal, se še ne da dognati. Ker je goljufal časih precej nerodno, zraven pa zelo predrzno, so ga zasačili pri goljufiji že v letu 1909. Toda, ker so takrat goljufali pri puljskem magistratu že skoro vsi — višji sporazumno z nižjimi — so se usmilili tudi tega mladega defravdanta. **Odvzeli so mu pobiranje davka od najemnine — zato pa so mu poverili izterjavanje doneskov za bolniško blagajno.** Pri tem pa se je moral mladi mož zavezati, da bo povrnil mestni upravi napravljeno škodo. Donaggio je bil obsojen na **5 mesecev težke ječe.**

Izgnani Italijani. Policijska oblast v Pulju je izgnala iz Avstrije osem Italijanov, ki so bili člani razpuščenega društva »Edera et Circolo di Cultura«.

Češki pustolovec na Reki. Reška policija je že dalj časa skrivaj opazovala nekega mladega moža, ki je živel na Reki brez posla, vendar bogato in razkošno. Mož si je privoščil marsikako izmed zabav, ki so običajno precej drage. Končno ga je policija aretirala in dognala, da je mladi lahkoživec 38letni Jakob Chiasu iz Višehrada, kjer je ogoljufal razne trgovce za več nego 20.000 kron in pobegnil. Tudi na Reki je imel mladi mož - kavalir, že zveze s trgovci, ki bi bili v kratkem postali žrtev njegove prekanjenosti.

Turški vojaški beguni. Pri policiji na Reki se je zglasio včeraj 5 turških vojakov, ki so priznali, da so pobegnili, ker se ne marajo udeležiti vojne proti albanskim vstašem.

Dnevne vesti.

+ **Občinski svet ljubljanski** bo imel prihodnjo prvo redno sejo po počitnicah **v torek, dne 10. septembra.**

+ **Lueger o božjih potih.** Znano je, da je bivši dunajski župan in nadkatoličan dr. Lueger z veliko vnemo aranžiral božjepotne izlete v Marijino Celje in se jih tudi sam udeleževal. Klerikalci so to seveda razkričavali za dokaz velike pobožnosti. Kake kvalitete pa je bila ta pobožnost Luegerjeva, pojasnjuje sedaj znani Rosegger v svojem listu »Heimgarten«. Glasom tega poročila je bil Lueger nekoč vprašan, čemu tako pospešuje romanja v Marijino Celje, ter je na to vprašanje odgovoril: »Prosim vas — kaj pa hočete? Nekaj morajo ljudje vendar imeti, sicer bodo hodili v tingeltangelne.« — Luegerjeva vnema za božjepotna romanja v Marijino Celje torej ni izvirala iz pobožnosti, ali iz vere, da se grešni človek na božjih potih posebno priporoči nebeškemu vladarju, marveč le iz namena, preskrbeti ljudem kaj zabave. Romanje mu je bilo »špas«, a pospeševal je ta romanja, ker se je ž njim utrjeval klerikalizem, dočim se je bal, da bi ljudje hodili v zabavišča, kjer tako lahko in hitro pozabijo na pekel in na hudiča in se jih tako hitro prime spoznanje, da človek ni samo zato na svetu, da bi molil in delal, marveč da ima tudi pravico do veselja in užitka. Ej, ta Lueger je bil velik hinavec, a časih je vendar s cinično odkritosrčnostjo pokazal svoje pravo mišljenje.

+ **Pozor na Slomškarje.** Vsa narodno - napredna društva naj si preskrbe »Imenik Slomškarjev«, da izključijo one hinavke in hinavce, ki so se usiljevali in utihotapili kot sodelovalci pri raznih veselicah narodno-naprednih društev. Neka Slomškarica je pa še tako drzna, da je odbornica nekega sokolskega društva. Ime iste je nam znano. Vi, vodje Slomškarije, jo pa iščite — ako jo niste sami tja poslali — ter jo po zasluženju nagradite iz vaše Judež Iškarjotove blagajne.

+ **Blagodejni vpliv porotnega sodišča.** Občinski svetnik g. Franchetti je tako vnet, tako verziran in delaven zastopnik obrtnikov, da ga klerikalci seveda ne morejo trpeti in ga pri vsaki priliki napadajo. Spričo zasedanja porotnega sodišča so pa takoj zlezli pod klop in so veseli, da jim je g. Franchetti velikodušno odpustil različna žaljenja. To priča **izjava,** ki jo je snoči priobčil **»Slovenec«** in ki se glasi: **»Izjava** »Slovenec« je v 63. številki letošnjega letnika priobčil v stalnem sobotnem podlistku »Boltatu Pepe« članek pod naslovom »Gspud Franketatuva žalast«, v katerem se je na več mestih z raznimi **izmišljenimi anekdotami** smešil g. Engelbert Franchetti, občinski svetnik v Ljubljani. Podpisano uredništvo **»Slovenca« obžaluje,** da se je ta podlistek priobčil, izjavlja, da ni imelo namena s tem g. Engelberta Franchettija žaliti, in **preklicuje celo vsebino** kot izmišljeno. — Uredništvo »Slovenca«.«

+ **»Zarja«** je nekaj časa ljuto napadala g. Weinbergerja v Zagorju ob Savi, v torek pa je priobčila sledečo izjavo: »V »Zarji« z dne 20. julija in 7. avgusta t. l. izišli sta vsled nepaznosti pod vzglavjem »Zgodba o vrlem rodoljubu in narodnjaku« dve notici, po katerih se čuti gospod Fran Weinberger, posestnik v Zagorju razžaljenega. Popravljam lojalno vsebino notic v kolikor sta žaljivi in izjavljam, da nista bili naperjeni proti osebni časti g. Weinbergerja. — Fran Bartl, odgovorni urednik.«

+ **Minister dr. Trnka o rudniku v Idriji.** Listi poročajo, da se je minister za javna dela dr. Trnka pri obisku idrijskega rudnika izjavil sledeče: Če pomislimo, da naj bi se imela Idrija v času kraha prodati samo za dva milijona kron in da daje danes poldrug milijon čistega dobička, tedaj lahko smatramo resultat kot sijajen. Po mojem prepričanju kot inženir in strokovnjak bi se danes prav lahko podvojil. Seveda je za to treba investicij v znesku kakih dveh milijonov kron. Toda ta znesek se bo takoj izborno obrestoval. Ko se vrnem na Dunaj, bo moja prva skrb ta, da preskrbim rudniku potrebne vsote in s tem državnemu zakladu visok dobiček.

— **Za I. vseslovenski cvetlični dan** so se po nekod začele živahne priprave. Tako prirede 1. septembra cvetlični dan v Velikih Laščah, v Kranjski gori in v Opčini pri Trstu; 8. septembra v Kranju, na Viču pri Ljubljani in v Vrtojbi na Goriškem; 15. septembra pa v Ljubljani. Vendar pogrešamo še mnogo krajev, katerih na splošno začudenje ne najdemo med prireditelji te važne priredbe v korist Družbi sv. Cirila in Metoda, Slovenski Sokolski Zvezi in v prid revnega dijaštva. Kje so Cerknica, Črnomelj, Idrija, Ilirska Bistrica, Jesenice, Kostanjevica, Krško, Litija, Metlika, Mokronog, Novo mesto, Postojna, Radovljica, Ribnica, Šiška, Vrhnika, Žuženberk, Ajdovščina, Bovec, Gorica, Miren, Prvačina, Sežana, Solkan, Tolmin, razni tržaški predkraji in druge slovenske trdnjave. Zadnji čas, da se povsod zganejo na rodoljubno delo. Prireditev cvetličnega dneva se mora povsod naznaniti pristojnemu okrajnemu glavarstvu. Vloga mora biti z 1 K kolekovana. Važno je pripomniti, da se za cvetke ne zahteva nobene stalne cene, ker se tako prihrani pristojbina za licenco. Če se s cvetličnim dnevom združi kaka

---

Samo ruto je odložila, ni se preoblekla in je delala ves dan, ki je minul skoro brez besede, skoro brez spomina, kakor mine dan bolniku, ki vidi megleno, sliši kakor skozi debel zid . . . Ko je stopila v svojo izbo, se ji je zibalo pred zaspanimi očmi, še predno se je slekla; napol se je že mešalo s sanjami, kar je videla in mislila.

Na mizi je gorela sveča. Izba je bila zelo tesna, par korakov dolga in dober korak široka; bila je pač izba, kakor jih zaloti človek nenadoma v starih poslopjih; še gospodar vé komaj zanjo in nihče ne more povedati, čemu je potrebna in komu služi; ponavadi spravljajo vanjo nepotrebno ropotijo in navlako, neporabne knjige, zamazane podobe s poškodovanimi okvirji, cunje, razbite steklenice in polomljeno pohištvo.

Zdaj je bila v izbi postelja, miza in stol; stene so bile čisto prazne, še razpela ni bilo v kotu, ne najmanjše podobe nad posteljo, niti marijaceljske Matere božje.

Predno je Marta legla, je zaprla okno; zaspani, zamegleli pogled je segel na travnik, v svobodno nočno polje; in bolj spominu, nego pogledu se je zdelo, da se sveti iz daljne teme znamenje s Kristusom, ki gre pod križem . . .

Že speča, brez misli in brez volje, je prijela mizo z obema rokama in jo je postavila pred duri, ker ni bilo ključa. Nato je zaspala mirno spanje; ni se pokrižala in ni molila tisti večer.

javna veselica, se lahko to na isti vlogi, torej brez posebnega kolka; prosi, le za ples je treba licence od županstva. Običajno se vlagajo **prošnje za dovoljenje 3 dni pred prireditvijo,** vendar zakonito ni predpisan noben rok. Naj tedaj povsod pravočasno poskrbe za oblastveno dovoljenje. — **Ljubljanski pripravljalni odbor se obrača do vseh Slovenk, naj bi poslale za 15. september kolikor največ aster, dalij in georgin za razprodajo pri ljubljanskem cvetličnem dnevu.** — Dopisi v zadevi cvetličnih dni naj se pošiljajo »Centralnemu odboru za I. vseslovenski cvetlični dan« v Ljubljani, Šubiceva ulica 3.

— **Odprava taks ža poroke.** »Nenes Wiener Tagblatt« poroča: Da se odpravijo konkubinati in omogoči revnejšemu prebivalstvu, da se more poročiti, je finančno ministrstvo ukazalo, naj se odpravi pristojbina za cerkvene oklice in poroke, kakor tudi za župnika potrdila pri onih zakonskih, ki predlože ubožno spričevalo.

— **Tiskovna pomota.** V ponedeljkovi številki našega lista je tiskovna pomota, ki bi mogla morda zavesti koga k napačnemu mnenju, da je mestece Pazin v Istri bogve kako imenitno mesto. V notici »Slovani in razstava za umetno vzgojo« stoji namreč, da bo prihodnja internacijonalna razstava v Pazinu mesto v — Parizu, kar bodi s tem popravljeno.

Ciganska osveta. V Dragi pri Višnji gori se je odigrala včeraj žalostna drama ciganske osvete, pri čemer je bila težko prizadeta tudi neka domača hiša. V bližnji gozd pri Dragi se je zatekla preganjana mala ciganska družba. Bil je to en mož s svojo spremljevalko in z enim otrokom. Preganjala je to družino zaradi neke osvete ostala četa ciganska. Ko sta cigana skrita v gozdu opazila preganjalce, sta se zatekla v bližnjo kmečko hišo. To pa so opazili preganjalci. Navalili so na hišo, razbili okna in vrata in vdrli v sobo. Napadli so skritega cigana in ga na mestu ubili. Žensko so smrtno težko ranili. Pri tem so cigani napadalci razbili vso opravo in obenem tudi težko poškodovali kmetico in njene otroke. Ko je prišlo orožništvo, je aretiralo vse napadalce, razun enega, ki je pravočasno pobegnil. Usmrčeni cigan je popolnoma razmesarjen. Od vrata do srede prsi ima tako rano, da bi mu lahko segel s pestjo v prsi. Kmetico bodo morali odpeljati brzkotne v bolnišnico. Kaj je povzročilo ta zloben napad in kruto maščevanje, še ni znano, gotovo pa je, da je tolpa napadalcev preganjala ubežna cigana, da bi izvršila nad ubežnikoma krvavo osveto. Več o tem bomo poročali svoječano.

Strela je udarila predvčerajšnjim opoldne v hlev mizarskega mojstra Peternela v Vašah pri Medvodah in ubila enega vola. Gospodarju, ki je ravno krmil živino, se ni nič zgodilo. Tudi ostala živina je ostala nepoškodovana.

Spomini na klerikalen izlet k Savici. Piše se nam: Dne 25. avgusta je posebni vlak, menda iz Ljubljane, pripeljal kakih 300 čučjih obrazov v Bohinj. Čučja družba je imela godbo s seboj in skoro toliko cekarjev, kakor je bilo glav. Pri sprejemu je bilo na kolodvoru v Bohinjski Bistrici vse, kar ima pri nas čučje srce, celo koritarski župan Ivan Korošec (Tomaževec) je prišel z dvema vpreženima žrebcema in prišlo je tudi šest drugih backov z okinčanimi vozovi, ki jih je potem doletela čast, da so peljali čučje imenitnike k izviru Savice. Ker šest do osem konj ne more peljati 300 ljudi, so morale uboge sestre čukarice capljati peš k Savici — tja in nazaj sedem ur hoda. Seveda je bil večkrat odmor v borštu, pa tudi pri Sv. Duhu. Revni izletniki so dobili v cerkvi dušno hrano, drugi pa so si krepčali telesa v hotelu kanonika Sušnika. Ta hotel je postavljen z **brezobrestnim** posojilom v znesku 26.000 K na račun vlagateljev posojilnice v Srednji vasi; to brezobrestno posojilo bosta vrnila bog in sv. Duh na onem svetu brez pobotnice. Kosilo je bilo naročeno pri Blažu Hodniku v Srednji vasi po 70 vinarjev za osebo. — Ubogi, vseh grehov polni oštir je res pripravil mnogo jedil in dal speči kakih 300 hlebov kruha. A ker so sestrice čukarice prinesle polne cekarje s seboj, je pobožnemu oštirju ostala dobra polovica jedil. Oštir joče, da so gostje pridno zobali, a da je plačal le kdor je hotel. Ostane mu vsekakor »prijazen« spomin na ta obisk. Nazajgrede se je družba zglasila tudi v hotelu »Zlatorog«. Po odhodu so tam tožili, da je zmanjkalo nekaj patent - steklenic, last I. kranjske sodovične zadruge v Ljubljani, ki naj hitro sporoči, če so morda izletniki pri njej izročili te steklenice. Tudi si je tam manjša družba najela ladjo s pogojem, da se bo le malo po jezeru peljala in plačala od ure 40 v. Ko pa so sedeli v ladji, so si najbrže mislili, »saj nas ne poznaš« in so jo popihali naravnost dol po jezeru. — Vrag je rekel: smodnik ni tako močan, samo prehiter. To velja menda tudi za kolo. Hotelirjev sin je namreč s kolesom prehitel Mico Kovačevo in ta je morala svojo zvitost dobro plačati in je povrh še slišala svojo čast. Obisk dne 25. avgusta ostane nepozabljen, želeti je pa, da se taki obiski ne ponavljajo, sicer se nas bodo popolnoma ognili taki tujci, ki nam prineso kaj denarja.

Strahovlada na Kranjskem. Iz Mokronoga se nam piše: Kakor se sliši izza kulis, poka po klerikalnih hranilnicah in posojilnicah na Dolenjskem. V zadnjem času toži in preganja posebno posojilnica v Škocjanu ljudi z neko mrzlično vnemo. Ljudstvo, že itak revno, se izsesava do krvi. Po eni strani državni davek, za tem deželne in obile občinske doklade, nato neizogibna bira, razni »mili darovi«, povrh še pa večkrat popolnoma nepotrebni tožni ter drugi stroški in več drugih za »povzdigo vere« potrebnih doneskov, tako da kmetu za njega in njegovo družino res prokleto malo ali nič ne preostane. Pa kaj to »gospode« briga. Glavno je denar in da ostane ljudstvo verno t. j. neumno in slepo vdano. Kakor se čuje, so posojilniške knjige škocjanskega farovškega denarnega zavoda v groznem neredu. Dolžniki so plačevali obresti, kar se je pa »pozabilo« vpisati, in sedaj, da si knjige kolikor mogoče »vredijo«, pa tožarijo, da je kaj. Kdo pa je temu kriv? Ali ne ti »žegnani« knjigovodje. Ne bomo prerešetovali vprašanja, če se dogajajo enake nerednosti iz pozabljivosti ali nevednosti ali z namenom na račun backov obogateti. Vsekakor bi pa bilo ne morebiti iz strankarstva, pač pa iz usmiljenja do nevednega ljudstva želeti, da bi pustili duhovniki denarne knjige na miru, pa se zaglobili tembolj v svoj brevir. Ali se ne bojite boga, s katerega maščevalnostjo tako radi pretite vsakomur, kdor se brezpogojno ne podvrže vašim naredbam? Dokler boste opravljali posojilniške, občinske, policijske, ovaduške in druge take posle, za katere je ravno duhovnik najmanj poklican, bodite uverjeni, da se vsakemu, količkaj uvidevnemu človeku mora gabiti vaše početje. Kako morete potem pričakovati, da se vas spoštuje? Sicer pa le po tej poti naprej. Ne bode dolgo trajalo in ljudstvu se bodo že iz vaših del odprle oči in posvetil razum, kar se že tu in tam dogaja. Ne sme se pa tudi pustiti, da bi se potopila »veleučenost« mokronoškega župnika Bukowitza v morju pozabljivosti. Stvar je ta-le: V trgu Mokronogu se je sestavil lep in za razmere po številu zelo močen mešan pevski zbor; seveda ni imela pri tem niti ena, niti druga politična stranka ničesar opraviti. Ker je pa nekaj pevskih moči tudi naprednega mišljenja, zavohal je Bukowitz takoj »liberalni smrad«. V nedeljo 25. t. m. pa je raz leco udrihal po svojih privržencih, ki so bili tako smeli, da so se petja udeležili, češ, da še celo krščanske žene in dekleta hodijo tja. Dovoljujemo si vprašanje: kaj pa smo potem mi drugi?, ker po župnikovem mnenju nismo »krščanski«. Ko da pa ta odgovor, bomo pa potem mi povedali, kaka titulatura gre Bukowitzu. Pa tudi za njegove pridige si naj jemlje snov iz sv. pisma, ne pa da jemlje osebe njemu nasprotnega mišljenja na muho. Bo cerkev ob nedeljah bolj polna, kakor dosedaj, ker se vsakemu gnjusijo župnikovi izbruhi.

Na naslov c. kr. okrajnega glavarstva v Logatcu. Občinski lov občine Žilče nad Cerknico, je imela čez 20 let v najemu graščina turjaška. Ves ta čas so lov nadzorovali zapriseženi izvežbani lovski čuvaji, ki niso v nobenem oziru nadlegovali občanov, ki so hodili po svojih opravilih v gozd. Vsak je lahko nemoteno izvrševal svoje delo. Letos je pa lov prišel v roke kmetom, in ti so lov razdelili na več kosov. Ti možakarji pa mislijo sedaj, da ne bo smel nihče več drugi v gozd, kakor samo tisti, ki imajo lov. Zato so začeli ljudem groziti, da jih bodo s t r e l j a l i, ako jih zalotijo v gozdu. Ker je med temi možakarji res nekaj takih zagrizencev, ki bi znali, ako bi dobili pravico, nositi orožje, svojo grožnjo izvršiti, zato prosimo tem potom c. kr. okrajno glavarstvo, naj izda pravico lovske puške nositi l e p o p o l n o m a z a n e s l j i v i m o s e b a m, ter zahteva od teh lovskih najemnikov, da postavijo za varstvo lova, z a p r i s e ž e n e i n i z p r a š a n e č u v a j e, ki bodo znali ločiti človeka od zverine, in bodo izvrševali svoj poklic tako, kakor so ga dosedaj služabniki graščine. — V e č d a v k o p l a č e v a l c e v.

Ponesrečen konj iz Most. Pretečeni teden je vozil sin Ant. Pečarja iz Most živež za vojaki po Dolenjskem. Fant ima navado, da podi konje kakor mora. Ko je tako naglo vozil, se mu je konj zaletel, padel na tla ter takoj poginil. Ljudje pravijo, da je to tisti koni, katerega je Pečar kupil v Mengšu, ko sta z gerentom Oražmom od nekega sedlarja pokupila iz rubežni več blaga. Pečar ima torej pri tem še vedno dobiček, ker voz in konjska uprava sta še vedno 80 kron vredna.

Kinematograf »Ideal«. Le danes še se vidi senzacijska drama **»Šala maske«**, ki je po vseh kinematografih, kjer se je predvajala, vzbujala občo pozornost. — Za smeh je na sporedu več jako komičnih privlačnosti. Jutri piljubljeni **»Specijalni vever«** z lepo dramo »Naša prva ljubezen«.

Napaden stražnik. Snoči je brezposelni kurjač Štefan Petrič z nekim dekletom popival na Tržaški cesti ter se izdajal za stražnika. Dajal je za vino in žganje tako, da je bilo sklepati, da ima s tem poseben namen, namreč dekleta opijaniti. Kar se mu pa ni posrečilo. Ko ga je o tem obveščeni stražnik stavil na odgovor, mu je povedal Petrič napačno ime, potem pa se mu je celo s palico zoperstavil in sicer s tako resnostjo, da je moral stražnik potegniti sabljo in šele potem je Petriča aretiral. Svojo nepremišljenost bode kurjač moral zagovarjati pred sodiščem. — Petrič je dekleta izvabil v gostilno v parku v Vegovi ulici s preje povedano pretvezo, da je stražnik, kar mu je ta verjela in šla z njim.

Vlom v Vodmatu. V noči 27. na 28 .t. m. so dosedaj še neznani storilci vlomili v Peklajevo trgovino v Vodmatu in sicer skozi okno. Pokradli so več čiste masti, 3 kg kave, 9 steklenic likerja, 4 štoke sladkorja, ja 3 K sira in za 15 K drobiža. Tatovi so bili tako predrzni, da so celo odnesli s seboj okno, pri katerem so vlomili. Zakaj so to napravili, je zagonetka, ki jo bodo le sami rešili. Varnostne oblasti tatove zasledujejo, toda do sedaj je ostalo še vse zasledovanje brezuspešno.

Karambol. Ko se je včeraj popoldne po Karunovi ulici prostak August Rožanc peljal s kolesom, mu je pridrvil nasproti neki voznik. Ker se mu Rožanc ni mogel pravočasno umakniti, je zadel s kolesom v voz tako močno, da je padel s kolesa in se poškodoval na desni nogi. Tudi kolo se je tako poškodovalo, da ima lastnik 40 K škode.

Škodaželjnost. Kakor znano, daje spedicijska tvrdka »Balkan« hišnim gospodarjem svoje reklamne tablice, v katere se dajejo naznanila o oddaji stanovanj itd. Sedaj se je pa pojavil nek zlobnež, ki je že pri petih hišah te lične tablice pokradel z zida in jih pokvaril.

Kolo je poneveril včeraj pri tvrdki Čamernik na Dunajski cesti 18letni delavec Peter Jančič iz Gornjega Globadola na Dolenjskem. Kolo je črno pleskano, tvrdke »Puch« in ima prost torpedo tek. Kolo ima tovarniško številko 12.623 in je vredno 90 kron. Pred nakupom se svari.

Dober začetek. V Stuttgartu je 16letni trgovski vajenec Karel Ehrenschneider poneveril svojemu gospodarju 3200 mark in jo popihal v svet. Ehrenschneiderja zasledujejo tudi avstrijske oblasti.

Mlad škodljivec. Včeraj je bil v parku na Hrvaškem trgu zasačen nek desetletni fantalin, ki je tam lomil drevesa.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega koldvora odpeljalo v Ameriko 25 Macedoncev in 15 Hrvatov, nazaj je prišlo pa 95 Hrvatov. V Heb je šlo 27, na Dolenjsko se je odpeljalo pa 16 Hrvatov.

Izgubila je minole teden v Kranju neka letovičarka iz Trsta zlato damsko uro s srebrno verižico. Ker se sumi, da je nepošteni najditelj prinesel uro in verižico v Ljubljano ter jo tu ali zastavil ali prodal, prosi dotična dama tukajšnje gg. urarje, naj bi blagovolili naznaniti uredništvu »Slov. Naroda«, ako je kateremu izmed njih kdo ponujal ali prodal od petka sem tako uro z verižico. Ura je zlata z dvema pokrovoma ter ima na enem pokrovu štiriperesno deteljico; steklo je manjkalo.

Izgubljeno in najdeno. Kontoristka Marica Jugova je izgubila zlat prstan. — Neka prodajalka je izgubila denarnico, v kateri je imela manjšo vsoto denarja in dva računa. — Gospod Jožef Gorec je našel denarnico, v kateri je bila ženska ura. — Užitninski paznik Ivan Benedik je našel zlat poročni prstan z monogramom. Prstan dobi lastnik nazaj pri najditelju na mitnici na Radeckega cesti. — Postrežnica Ana Frankova je našla zlat denar.

»Vacutor« se zove ročni aparat za vsrkavanje prahu iz preprog, postelj, gardin. Ta higienični aparat opravlja brez truda samo ena oseba. Več današnji inserat.

Dunajski damski elitni orkester pod vodstvom gdčne. Anice Rittsteiger, koncertuje danes in prihodnje dni v kavarni Central na Sv. Petra nasipu.

Narodna obramba.

Zlet v Grosupljem. Ta, že toliko časa obljubovani, toliko časa pričakovani zlet se bo vendarle vršil 8. septembra. Da pa ne bo popoldne zletnikom dolgčas, priredi Ciril-Metodova podružnica v Grosupljem veselico. Svirala bo »Novomeška meščanska godba«. Za tiste pa, ki bi radi dopoldne poleteli k stari turški trdnjavi Tabor in v jamo, ki je od stare trdnjave oddaljena 10 minut in v katero so se kmetje za časa turških navalov skrivali. Več prihodnjič. Skrbljeno bo za vodnike.

Iz Medvod. Vsled raznih zaprek se veselica sv. Cirila in Metoda preloži na nedeljo 22. septembra t. l. Vabi se vse, ker bo menda ta letos na prostem zadnja veselica.

Iz Poljan nad Škofjo Loko. Veselica zadnjo nedeljo ob 25letnici obstanka podružnice za Poljansko dolino družbe sv. Cirila in Metoda je izpadla vseskozi častno in za naše razmere zelo ugodno glede dohodkov. Čistega dobička je dobrih 300 kron. Veselico je posetil sam prvomestnik gospod vladni svetnik Senekovič, ki je imel na nepričakovano mnogobrojno se udeležujoče domače občinstvo in tuje goste, posebno veliko iz Škofje Loke in Žirov, primeren govor, v katerem je pojasnil potrebo in pomen ter važnost družbe za slovenski narod ob mejah. Na koncu svojega govora je častital tudi predsednik gospodu župniku Jer. Ramovšu k njegovi 70letnici in imenovanju konsistorijalnim svetnikom, poudarjajoč njegove zasluge za družbo sploh in tukajšnjo podružnico posebej. Poudarjal je, da je on edini med tistimi, ki so stali ob zibelki nje ustanovitve in ostali zvesti do današnjega dne. Še več! Po prvih živahnih letih nje delovanja je bil on sam, ki ji je ohranil ime in jo obdržal pri življenju. — Med gosti je bil tudi naš rojak gosp. župan ljubljanski dr. T a v č a r s svojo gospo s o p r o g o in d r u ž i n o ter še mnogo drugih gospodov, gospe in gospodičen od blizu in daleč. Prvomestniku kakor vsem drugim bodi tu izrečena najtopleja zahvala za njih požrtvovalnost. — Ne smemo pa pozabiti gospodičen, gospodov in sploh vseh, ki so kakorkoli pripomogli k tej, po ljudski sodbi prav lepi veselici. Omeniti je treba tu trud in požrtvovalnost gospodičen F r a n c k e in Rozinke J e s e n k o v i h, gospodične Mici Š u b i č e v e ter gdčne. G r o š l j e v e in vseh domačih deklet in deklic; dalje gospodov visokošolcev pravnika Pavla D e b e l j a k a, medicincev G r o š l j a in P e r k a, profesorja Knifiča. Zadnje dni pred veselico, si si šel mimo veseličnega prostora, si nehote vprašal: kdo so ti marljivi delavci z zavihanimi rokavi? Čast in priznanje! Pa priznanje in hvala tudi našemu blagajniku, ki ima za vsako veselico in prireditev največ truda in skrbi, a poleg tega jih mora največ preslišati, in ta je naše Cene, trgovec gosp. J a m a r. Hvala vsem tedaj, ki ste na katerikoli način pripomogli, da se je vse tako lepo izvrsilo. Bila je res prava ljudksa veselica. Vse je bilo veselo. In kako bi tudi ne bilo? Najprej razni govori, potem deklamovanje osemletnih in še manj starih deklic, razne primerne pesmi; za tem komični prizori za smeh. Poleg vsega pa lepi zeleni paviljoni, kjer se je prav živahno točilo in prodajalo jestvine. Med množico brhka dekleta v narodnih nošah, ki so prodajala za mal denar razne cvetke tudi take, ki predstavljajo japonski red zlatega solnca. In tam bolj v ozadju, na odru, se je pa vrtela nikdar utrudljiva mladina pozno v noč. Da petja ni manjkalo, tudi kaka fantovska vmes, ni treba omenjati. Še nekaj se mora pribiti. Na tej veselici se je pokazalo, kako ljudstvo brez razlike političnega naziranja spoštuje res prave duhovnike, ki žive v miru in le za blagor ljudstva in naroda. Radi visoke starosti in bolehnosti je prišel tukajšnji župnik le za kratek čas pogledat in pozdravit znance. In kako ga je ljudstvo z veseljem in spoštovanjem sprejelo. Tu se je videlo, kakšen bodi duhovnik, da ne živi le za se, ampak tudi za druge in tudi tem privošči kaj res pravega, neprisiljenega veselja. Ob tej priliki bi bili lahko spoznali nekateri še živeči gospodje, kakor župnik Čebašek v Polhovem gradcu, ki je bil ob ustanovitvi kaplan v Poljanah in je prva leta z navdušenjem vodil tukajšnjo podružnico, da je človek le tam srečen, kjer je sam z ljudmi in so ljudje z njim. Tako je bilo tu pri nas pred dvajsetimi in več leti, ko smo skupno in složno delovali, se navduševali za dobrobit in napredek naroda. In taki časi kot tedaj so se k nam zopet povrnili. Ko gre za napredek naroda, preneha vsaka mržnja, z malimi izjemami.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Toplice in okolico priredi v nedeljo 1. septembra ob 3. popoldne v vrtnem salonu hotela »Sitar« veliko pevsko veselico v korist obrambnemu skladu. Iz prijaznosti sodelujejo rodoljubni pevci iz Novega mesta, pod priznano veščim vodstvom g. cand. iur. Julija Bučarja, kar bo gotovo privabilo mnogo odličnega občinstva, ki rado poseča naše kopališče ob takih prilikah.

Ciril Metodova podružnica za Radeče in okolico ima svoj redni občni zbor v nedeljo 1. oktobra ob 4. popoldne v gostilniških prostorih g. Franc Hmelja, z običajnim sporedom. Prosi se mnogobrojne udeležbe.

Društvena naznanila.

Sokol I. vabi na društveno V. javno telovadbo in veliko ljudsko veselico v nedeljo, dne 1. septembra 1912 na Ledini (Komenskega ulica). Spored: 1. Dopoldne začetek ob 10.: a) Promenadni koncert; b) Skušnja za popoldansko telovadbo: obrtnega naraščaja in članstva. 2. Popoldne začetek ob 3.: Javna telovadba: 1. Proste vaje obrtnega naraščaj (župne leta 1911); 2. Proste vaje članstva za leto 1913; 3. Orodna telovadba naraščaja in skupine; 4. Orodna telovadba članstva (brez menjave); 5. Skupina. 3. Velika ljudska veselica. Paviljoni za pivo, vino, jestvine, kavo itd. 4. Plesišče. Vstopnina: dopoldne 20 v, popoldne stojišče 60 v, sedež 1 K; bratje Sokoli v kroju so vstopnine prosti. V slučaju neugodnega vremena se vrši dne 8. septembra. K mnogobrojni udeležbi vljudno vabi odbor.

Pozor! Ker se širijo vesti, da je vlada v Trstu za dan 1. septembra prepovedala sprejem na kolodvoru in sprevod po mestu, smo se informirali in dobili od tajništva N. D. O. avtentično poročilo, da je **vlada v** Trstu dovolila slovesen sprejem Ljubljančanov na južnem kolodvoru v Trstu, da je dovolila sprevod od kolodvora v Nar. dom in popoldne po mestu in sicer obakrat z godbo, prepovedala pa je, da bi se manifestacijski shod vršil na prostem na trgu pred Nar. domom, kakor se je nameravalo, temveč se mora vršiti isti v Nar. domu v veliki dvorani. — Opozarjamo občinstvo na to, da se ne bo dalo zbegati z neresničnimi vestmi, ki jih širijo rdeči, ozir. črni internacijonalci. — Dne 1. septembra vsi v Trst, ki čutite z zavednim slovenskim delavstvom! Spored: 1. Odhod iz Ljubljane (juž. kolodvor) v nedeljo 1. septembra ob 5. zjutraj. Med potjo stoji vlak v Borovnici, Logatcu, Rakeku, Postojni, Št. Petru in na Nabrežini. Prihod v Trst ob 8·36 dopoldne. 2. Sprejem na južnem kolodvoru v Trstu. 3. Sprevod s kolodvora v Narodni dom z godbo N. D. O. na čelu. 4. Ob 10. dopoldne manifestacijski shod v Narodnem domu. 5. Od 1.—4. zabavna vožnja po morju iz Trsta v Milje, Koper, Piran, Grado, Grljan, Miramar, Barkovlje in nazaj v Trst. 6. Ob 4. popoldne sprevod po mestu z godbo N. D. O. in nato razvitje prapora zidarske skupine N. D. O. 7. Veselica. 8. Odhod iz Trsta ob 12·20 ponoči, in prihod v Ljubljano ob 4·22 zjutraj. Vožnja po morju se vrši na velikem salonskem brzoparniku paroplovne družbe »Dalmacija« ter bo pripravljen za 600 ljudi. Vožnja bo torej prijetna, krasna, ker bodo udeleženci videli velik del istrske obale, najvažnejša okrog Trsta in se vozili daleč okrog po Jadranskem morju. Čas — popoldanski — je za tako vožnjo najbolj primeren ter bo imel od nje vsakdo obilno užitka. Izkaznice za vožnjo s posebnim vlakom iz Ljubljane v Trst in nazaj ter všteta zabavna vožnja po morju stanejo za III. razred po 8 kron, za II. razred po 12 kron, ter se prodajajo v Ljubljani v trafikah Češarek v Šelenburgovi ulici, Dolenec v Prešernovi ulici, pri natakaric v Nar. domu in pri društvu »Bratstvo« istotam. — S pismenimi priglasitvami je obenem vposlati tudi denar.

Sokol v Št. Vidu nad Ljubljano naznanja svojim članom, da se društvo korporativno udeleži v nedeljo 1. septembra javne telovadbe Sokola I. Zbiramo se ob 1. popoldne in se udeležimo sprevoda v Ljubljani.

Umetnost.

»Trnjeva pot« je naslov kipu, ki ga je razstavil v Mejačevem oknu (Prešernova ulica) mladi kipar Lojze Dolinar. Dobro in srečno modelirana skupina predstavlja žalostno pot revežev in nesrečnikov, ki se vlečejo teptani, lačni in zaničevani skozi življenje. Želeti je, da bi se našel kak kupec in podprl s primernim honorarjem mladi in prijetno se razvijajoči Dolinarjev talent.

Naprednjaki, prispevajte za Narodni sklad!

Književnost.

— **»Konserviranje sadja in vsakojake povrtnine za domačo vporabo«** je naslov pravkar izišli knjigi, ki jo je spisal J. Zupan. Pisatelj nas seznani najprej z raznimi kuhalnimi sistemi v neprodušno zaprtih steklenih kozarcih. Tem sledi mnogo receptov za narejanje kompotov, sadnih sokov, strjenin in mezg, testenim in sira. Ne manjka tudi navodil za napravo jagodnih vin in likerjev. — V II. delu se peča gosp. pisatelj s povrtninskimi konservami. — **Take knjige dozdaj Slovenci še nismo imeli, akoravno smo jo zelo pogrešali. Posebno dobro bode služila našim gospodinjam, ki sličnih nemških ne morejo rabiti.** — Cena knjigi je 1 K, po pošti 10 vin. več. Naroča se v **»Narodni knjigarni« v Ljubljani.**

Razgled po slovanskem svetu.

— **Slovani pri vojni mornarici.** L. 1911. je bilo pri vojni mornarici 3810 novincev, med temi: Hrvatov 1291, Nemcev 900, Madžarov 662, Italijanov 591, Čehov 253, Slovencev 116, Poljakov 44, Slovakov 20, Romuncev 12 in 3 Rusini. Med temi je bilo analfabetov v odstotkih: Hrvatov 19·9, Slovencev 8·6, Italijanov 5·5, Madžarov 3·5, Čehov 0·5. Na ostale narodnosti ne pripade niti eden analfabet. Enoletnih prostovoljcev je bilo 166, največ Čehov in Madžarov.

— Slovanske razstave. Prihodnje leto meseca maja prirede v Petrogradu slovansko razstavo za splošno higijeno; v Kijevu bo južnoruska trgovsko-obrtna razstava; razentega bo v Sofiji rusko-bolgarska razstava. Splošna poljska razstava v Varšavi bo šele l. 1914. Za leto 1915. pripravljajo vserusko razstavo v Moskvi. L. 1916. pa morda prirede v Pragi narodopisno razstavo.

— **Po smrti Suvorina.** Rusko časopisje se v premnogih člankih spominja umrlega uglednega ruskega časnikarja, pisatelja in ustanovitelja »Novega Vremena« Alekseja Sergejeviča Suvorina, ki se je proslavil tudi s svojimi feuilletoni. Kot poročevalec se je udeležil srbsko-turške vojne. Pomagal je rad pisateljem. Ko je obogatel, je z vsemi močmi skrbel za redakcijo in njene člane. Bil je tudi predsednik »Literarno-umetniške zveze«. Ker so mu vsled raka odrezali jezik, ni mogel govoriti, temveč se je sporazumel le pismenim potom. Leta 1909 ob petdesetletnici njegovega literarnega delovanja mu je car daroval svojo podobo z iskrenim priznanjem njegovega literanega delovanja. »Ruske Slovo« pravi, da morajo celo njegovi politični nasprotniki priznati njegove zasluge. Bil je prvi dobri ruski feuilletonist, prvi je napisal prave gledališke kritike, prvi je omogočil, da so dobili tudi širši krogi v roke rusko knjigo, in prvi je znal s svojim premoženjem zbrati okoli sebe vse, kar se je odlikovalo po svojem talentu. »Novoje Vremja« bodo neizpremenjena še nadalje izhajala. V akcijski družbi, ki je bila ustanovljena pred tremi leti z akcijskim kapitalom treh milijonov rubljev, ima rodbina umrlega dve tretjini akcij, ostanek publicist Menšikov (100.000), A. Stolypin, brat umrlega ministra, 50.000, poslanec Šubinsky 120.000, poslanec Gučkov 25.000.

— **Novi tiskovni zakon na Ruskem.** Ruska vlada predloži četrti dumi osnovo tiskovnega zakona, ki ga izdeluje načelnik glavne uprave tiskovnih zadev, grof S. S. Tatištev. Vprašanje refome tisovnega zakona datira iz leta 1904, ko je bila organizirana komisija pod predsedstvom tajnega svetnika Kobeka, ki pa je izdelala samo začasni tiskovni zakon, ki še dandanes ekzistuje. Leta 1907 je P. A. Stolypin naročil tedanjemu načelniku uprave tiskovnih zadev A. V. Belgardovu, naj izdela temeljne osnove novega tiskovnega zakona. Ta je to tudi izvršil, toda njegov elaborat ni bil potrjen. Tatištev hoče uveljaviti sledeče principe: Tiskovni procesi spadajo v področje sodišč. Odgovorni za tiskovne prestopke naj bodo predvsem pravi činitelji in to na prvem mestu izdajatelj lista, ki mora vedeti, kaj se izdaja. Tudi tipograf naj bo odgovoren. To je posebno potrebno v slučajih, kjer se ne more zasledovati niti urednika, niti izdajatelja, kakor se to čestokrat zgodi pri revolucijskih tiskovinah.

Razne stvari.

* **Strupene gobe.** Iz Kolina poročajo: Štiri poljske delavke v starosti od 15 do 19 let so po žaužitju strupenih gob nevarno zbolele. Tri so že umrle.

* **Aviatik zgorel.** Iz Laona poročajo: Aviatik poročnik Chandenier je padel pri poletu pri Crecy sur Serre na tla. Aparat se je vžgal. Aviatik je zgorel.

* **Vojaški zrakoplov se je odtrgal.** Iz Budimpešte poročajo: Na letališču v Hajmaskerju se je odtrgal vojaški krogljasti zrakoplov in je vsled hudega viharja odletel. Dozdaj ga še niso našli. V zrakoplovu ni bilo vojakov.

* **Ukradeni dobitki.** Iz Budimpešte poročajo: Pred poslopjem ogrskega narodnega gledališča so bili v neki izložbi razstavljeni dobitki loterije za neki sanatorij. Včeraj ponoči je nekdo ukradel vse te dobitke v vrednosti 35.000 kron.

* **Demonstracije brezposelnih.** Iz Milana poročajo: Predvčerajšnjim zvečer so se tu vršile demonstracije brezposelnih, ki so jih inscenirali anarhisti. Pri tem je prišlo do velikih ekscesov. Policija je le z največjim trudom razgnala demonstrante. Nemiri so trajali do polnoči.

* **Nepravi vlomilec.** Iz Ferrare poročajo: Ritmojstra Karla Schiernardija, ki je prišel sem zaradi vojaških manevrov, je ponoči nevarno obstrelil sin gospodarja, pri katerem je ritmojster stanoval. Ritmojster je prišel ponoči domov. Gospodarjev sin ga je imel za vlomilca in je streljal na njega.

* **Napad na smodnišnico.** Iz Krakova poročajo: V Vadovicah so poskušali štirje neznanci napasti smodnišnico, ki je sredi mesta. Vojak, ki je stal na straži, je alamiral ostale vojake, ki so zasledovali napadalce. Vojaki so streljali na begunce, ki so tudi odgovarjali s streli. Napadalci so ušli.

* **Neurje v Nemčiji.** Iz vseh delov Nemčije poročajo o velikih poškodbah, ki jih je povzročilo neurje. Reke Werra, Fulda, Saala in Rura so zelo narasle. Boje se, da pride do poplav. V okraju Köln je vihar podrl mnogo drevja ter uničil velike sadovnike. Velik del telefonske zveze je pretrgan. Več obrenskih dolin je popolnoma pod vodo.

* **Francoske premiere leta 1911.** Iz statistike, objavljene v »Almanach des Spectacles« so imela francoska gledališča v letu 1911 »samo« 986 izvirnih premier. Od teh se je igralo v pariških gledališčih 574 izvirnih iger, na izvenpariških gledališčih pa 412 iger. V razmerju s predlanskim letom se je zvišalo število izvirnih premier za 65.

* **Ženska — jokej.** Iz Budimpešte poročajo: V ogrskih športnih krogih z velikim zanimanjem pričakujejo, kakšen uspeh bo dosegla prva ženska, ki bo jahala pri konjski dirki. Pri dirki, ki jo priredi društvo za konjske dirke v peštanski okolici, bo namreč dirkala tudi hči trenerja Bulforda. Dama ima že dovoljenje kot jokej.

* **Avstrijski podanik aretiran v Rusiji.** »Národní Listy« poročajo, da so v Proskurovem v podolski guberniji orožniki aretirali avstrijskega podanika Josipa Leviča, ki je na sumu, da je vohunil v interesu Avstro-Ogrske. Pri njem so našli pismo, v katerem se ponuja, da preskrbi natančne podatke o sili ruske posadke v Proskurovem.

* **S sekiro odsekal očetu glavo.** Iz Bos. Kostajnice poročajo: Pred par dnevi je prišel delavec Pavel Sekulić iz Mrakodola pijan domov ter se začel prepirati s svojo ženo. Prišlo je tudi do pretepa. Pri tem je vzel njegov 19letni sin sekiro ter udaril očeta z ostrino po vratu s tako silo, da je glava obvisela samo še na koži. Mladega morilca so orožniki prijeli.

* **Uporni mornarji na Ruskem.** Iz Petrograda poročajo: Kakor poročajo iz zanesljivih privatnih virov, je komisija, ki je vodila predpreiskavo glede upornih mornarjev, spoznala za krive 50 mornarjev ter jih izročila mornariškemu sodišču, kakih 300 nezanesljivih mornarjev bodo prestavili z ladij v razna pristanišča, kjer jih bodo lahko bolje nadzorovali.

* **Interesantna najdba.** Iz Pariza poročajo: Po naključju so našli v neki hiši v Washingtonu original smrtne obsodbe, s katero je revolucijski tribunal obsodil cesarico Marijo Antonieto. Sin krvnika Samsona, ki je izvršil smrtno obsodbo, je listino daroval nekemu gotovemu Laagu, ki se je pozneje izselil v Ameriko. V njegovi zapuščini so potem našli ta dokument.

* **Bivši maroški sultan.** Iz Pariza poročajo: Muley Hafid je onih 400.000 frankov, ki mu jih je dala francoska vlada za zdravljenje v Vichyju, na lahkomiseln način zapravil ter si nakupil razne nepotrebne stvari. Nato je pa pisaril v Pariz, naj mu še kaj pošljejo. Toda vse te prošnje so bile zavrnjene. Od tedaj se je zaklenil v svojo hotelsko sobo in ne pusti nikogar k sebi.

* **Testament na smrt obsojenega.** Čudna ponudba nekega na smrt obsojenega morilca v Denverju, državi Kolorado, je vzbudila med učenjaki veliko zanimanje. — Neki I. Weichter, ki bo v par dneh usmrčen, je naročil, naj mu takoj po usmrtitvi vzamejo oči iz glave ter jih vstavijo nekemu slepcu z imenom W. Abrahams, da ga na ta način ozdravijo. Zakonskega zadržka proti takemu eksperimentu ni, vendar pa zdravniki premišljujejo, če je taka operacija izvedljiva.

* **Žena v meniški obleki.** V Helgorodu na Ruskem je na javnem trgu zbiral neki menih milodare za neki samostan. Policiji se je menih zdel sumljiv ter ga je aretirala. Na policiji se je izkazalo, da je žena preoblečen menih, kmetica iz penzenske gubernije, Marija Marfina. Na spričevalu, ki ga je izdal neki samostan, je bila opisana kot menih Makarij Pavlovič.

* **Avtomobilska nesreča.** Na Thurnski cesti med Kitzbühlom in Mittersillom sta trčila dva avtomobila ter se popolnoma razbila. Dva moška in ena dama so bili težko poškodovani. Imena ponesrečencev še niso znana. Vzrok nesreči je ta, da se avtomobila nista prav umaknila drugi drugemu, ker so v posameznih kronovinah tozadevno različni predpisi.

* **Poneverbe pri »Društvu rdečega križa«.** Avstrijsko društvo rdečega križa poroča svojim članom, da so bile prvič vsled nezadostne kontrole nekega funkcijonarja poneverjene večje vsote društvenega premoženja. Dotični funkcijonar, neki višji deželni uradnik, je svoj posel prevzel kot častno mesto ter užival posebno zaupanje. Uvedli so kazensko preiskavo.

* **Velevažna najdba.** Dvorni svetnik Ludovik pl. Pastor, ravnatelj avstrijskega zgodovinskega inštituta v Rimu, je našel v neki privatni knjižnici **2000** dozdaj še ne natisnjenih dekretov rimske inkvizicije iz let 1555 do 1597. Ta najdba, ki bo v najkrajšem času natisnjena, je tem znamenitejša, da je bil dozdaj učenjakom, celo katoliškim, prepovedan pristop do arhiva rimske inkvizicije. Ti dekreti bodo pač mnogo povedali o — »kulturnem« delovanju katoliške cerkve.

* **Poskušen umor in samomor.** Iz Vinkovca poročajo: Pleskarski pomočnik Jožef Eberhard, star šele 21 let, je imel intimno znanje z neko kuharico Marico. Pred kratkim sta se pa sprla. In Marica se je začela umikati svojemu prejšnjemu ljubimcu. Ta je pa prisegel krvavo maščevanje. Prišel je v stanovanje trgovca Miskolczyja, kjer je bila uslužbena njegova bivša ljubica, oborožen z velikim kuhinjskim nožem. Ko je zagledal svojo nekdanjo ljubico, jo je večkrat sunil z nožem ter jo nevarno ranil. Ranjenko so prenesli v bolnišnico. Eberharda so pa drugi dan našli obešenega na neki slivi.

* **S Slovaškega.** Meseca maja so Slovaki ustanovili v Dol. Strhánih poljedelsko banko, kar je zelo vznemirilo ondotno madžarsko-židovsko banko. Zdaj zasledujejo sodno ustanovitelje slovaškega denarnega zavoda pod pretvezo, da je bil ustanovni občni zbor nenaznanjen, političen, torej nedovoljen shod, kjer se je ljudstvo puntalo proti Madžarom in državi. Poljedelcu Jakobcu, ki je soustanovitelj zavoda, štejejo v zlo, ker je pri obedu končal svojo napitnico z besedami: »Naj žive vsi Slovaki!« Gostilničarju je okrajni glavar predbacival, zakaj je napravil obed, na katerem se je slavil panslavizem.

* **Preprečeni pogrom.** Iz Petrograda poročajo: V neko židovsko prodajalno je prišlo kupit kvasnice neko 12letno krščansko dekletce. Lastnica prodajalne je pozvala dekleta, naj gre ž njo v klet, kjer je imela kvasnico spravljeno. Dekle je pa mislilo, da jo hoče napasti in umoriti. Zbežala je iz prodajalne ter pripovedovala, da je ušla ritualnemu umoru. Razjarjena množica je obkolila prodajalno in hotela židinjo linčati. Policija je le z največjo silo rešila židinjo. Toda že je bila vržena iskra. Množica je začela vpiti: »Pobijmo žide!« ter hotela udariti na židovski del mesta, toda policija je to preprečila. Omenjena židinja je od strahu težko zbolela.

* **Amerikansko.** Vse amerikansko ženstvo je v zadnjem času silno razburjeno vsled nekega govora, ki ga je imel duhovnik Elmer Hufner iz Grand Junksiona, predno je zapustil to mesto. V tej svoji pridigi je duhovnik izrazil željo, naj bi se vse stare device kot brezkoristne za človeško družbo izgnale na kak zapuščeni otok. Seveda je ta njegova pridiga izzvala veliko nezadovoljnost med amerikanskim ženstvom. Prečastiti duhovnik je dobil nebroj pisem, v katerih se pobija njegovo mišljenje in naziranje in v katerih se dokazuje, da so tudi neporočene ženske koristne človeški družbi. Pisala mu je tudi Helena Guld, hči amerikanskega milijarderja. Gospodična Guld je najbogatejša neporočena ženska v Ameriki in razdeli večji del onih dveh milijonov, ki jih dobiva vsakoletno od svojega premoženja, v dobrodelne namene. Med drugim mu je Helena Guld pisala: »Večina starih devic živi samotno, ker niso mogle nikogar najti. Da bi v svojem življenju našle koga, tedaj bi svoj denar trošile za druge stvari, ki ne bi bile tako koristne. Kadar bo zopet pridigoval, naj pove, da oni, ki žive sami na svetu, činijo drugim dobro, čeprav njim še nihče ni nič dobrega storil.« Duhovnik Elmer Hufner je odgovoril nato, da je gospodična Guld nedvomno plemenita, vendar bi bila pa njena plemenitost še lepša in še bolj vzvišena, če bi se omožila. Pozval jo je, naj gre služit kot navadna služkinja, ali natakarica in da kot taka ne bo več zaslužila več nego 50 K na teden. V tem slučaju se morda seznani s kakim moškim, ki ne bo gledal za njenim bogastvom, temveč ki bo hotel samo njo poročiti.

Izpred sodišča.

Kazenske razprave pred okrajnim sodiščem.

Sleparije z voznimi listki na južni železnici. Kakor smo že poročali so zasačili na južni železnici tri sprevodnike in sicer Antona Tomschitza, Heischlerja Petra in Kotnika Josipa, ki so predrzno goljufali z voznimi listki in sicer na ta način, da so potvarjali stare takozvane bianko karte, ki se sproti izpolnjujejo in katere so dobili celo iz drugih prog tujih inspektoratov južne železnice. Zaradi tega sta se vršili že dve obravnavi; včeraj popoldne pa se je vršila zaključna obravnava. Ta obravnava je pokazala žalostne razmere uslužbencev južne železnice v njihovem zasebnem življenju, razmere, ki nehote napeljujejo nekatere uslužbence k raznim goljufijam, s katerimi si skušajo pridobiti postranski zaslužek, da se lažje in boljše prežive. Pri tem pa pozabljajo ti uslužbenci usodne posledice in se spuščajo v slučaju, da se jim posreči nekaj manipulacij, v vedno bolj predrzna goljufiva dejanja. Po daljši preiskavi se je krivda obtožencev dognala, nekaj so obtoženci tudi sami priznali in sodišče je spoznalo za krive goljufije. Obsojeni so bili: Anton Tomschitz in Keischler Peter **vsak na 1 mesec strogega zapora,** Kotnik Josip pa **na tri tedne** strogega poostrenega, pri vseh s postom in trdim ležiščem vsak teden. Kotnik je kazen sprejel, Tomschitz in Keischler pa sta prijavila vsklic.

* * *

Čuki napadalci. Včeraj se je nadaljevala pred okrajnim sodiščem obravnava, ker so Čuki ovadili Sokole na Viču, da so jih počakali v hosti, ko so se vračali Čuki iz Dravelj in jih napadli. Obravnava je vzbudila precej pozornosti, posebno ker je Čuki in njihovo glasilo »Slovenec« tako brezvestno in lažnjivo vporabljata to ovadbo za svojo agitacijo. Pri včerajšnji obravnavi, ki pa je bila tudi preložena v svrho zaslišanja prič, se je pa vendarle dognalo, da Čuki pri vsem tem niso tako nedolžni, kakršne jih slika »Slovenec« in za kakršne se izdajajo pred zeleno mizo. Dokazano je, da so se vračali Čuki in Sokoli domov in da so se na poti srečali. Ni pa res, da bi Sokoli pričakovali zanalašč Čuke v hosti ob cesti. Pričevanje je tudi pokazalo, da so Čuki Sokole prehiteli. Ko so bili prvi Čuki že skoro 200 korakov pred Sokoli, so Sokole vsled nekaterih opazk počakali in vnel se je nato in vsled tega splošen prepir in pretep.

Zanimivo je tudi dejstvo, da so Sokoli pred sodiščem na sodnikovo vprašanje **odkrito priznali, da so Sokoli, medtem ko so Čuki na sodnikovo vprašanje pobesili oči, stisnili repe med noge in si niso upali niti povedati, kaj da so.** Rekli so, da niso nič, kar tako fantje so. O tej obravnavi bomo še svoječasno poročali.

* * *

Izpred tukajšnjega porotnega sodišča.

Poneverjenja v socijalnodemokratičnem občnem konsumnem društvu v Idriji.

Včeraj popoldne se je vršila pred tukajšnjim porotnim sodiščem obravnava, ki je zanimala celo Idrijo, ki je vzbudila zanimanje tudi v Ljubljani, obravnava, ki tudi, če abstrahiramo osebo obtoženca, zasluži zanimanje, kajti ta obravnava je mala slika žalostnih razmer naših konsumarjev. — Janez Podobnik, rojen na Vojski 21. marca 1866, oženjen, je vstopil l. 1902 k občnemu konsumnemu društvu v Idriji kot blagajnik. Obtožnica mu očita, da je ta mož od oktobra 1906 pa do srede letošnjega leta društvo ogoljufal za ogromno vsoto **16.673 K.** Goljufal pa je tako-le: Občno konsumno društvo in Bratovska skladnica v Idriji ste naročali skupno slanino in sicer zato, da ste dosegli ugodnejše cene, ker se je blago naročevalo v večji množini. Slanino je naročevalo konsumno društvo, ki je odstopilo potem en del naročenega blaga Bratovski skladnici. Bratovska skladnica je plačevala blago konsumnegu društvu po fakturnih cenah — **plačila pa je vsprejemal današnji obtoženec.** Pri tem pa je od vsakega vplačila Bratovske skladnice odtegnil Podobnik večjo ali manjšo vsoto, jo vtaknil v žep in vknjiževal v blagajniško knjigo konsumnega društva vedno le ono vsoto, ki jo je v resnici blagajni konsumnega društva izročil. Obtožnica mu očita dalje, da je mož s svojo družino neprimerno razkošno živel, imel je namreč le 100 K plače in to šele v zadnjem času in poleg te plače je dobival vsak mesec kot invalid od bratovske skladnice podporo 13 K. V hiši pa so se obhajale pogosto obilne gostije, pri katerih je bilo vedno dovolj pijače, prirejal je izlete, na katerih je denar velikodušno razmetaval, pošiljal je sinu bogato napolnjene zaboje k vojakom in sploh rabil denar tako, da se je vse to že ljudem zdelo sumljivo. Lahko pa je tudi mogoče, da ima Podobnik še kaj denarja shranjenega.

Senatu predseduje dvorni svetnik Pajk, državno pravdništvo zastopa dr. Neuberger, obtoženca pa dr. Pirc.

Predsednik: Ali je to res?

Podobnik: **Po večini je res.**

Predsednik: Kdaj ste vstopili v službo pri konsumnem društvu in kakšno ste imeli plačo? — Podobnik: Vstopil sem l. 1902 z začetno plačo 24 K. L. 1906 sem dobil 60 K plače, pri čemer pa so mi odtegovali mesečno 6 K kavcije. — Predsednik: Kaj je torej vzrok, da ste si pridržavali denar? — Podobnik: Premajhna plača. — Predsednik: Pa vendar niste bili opravičeni prisvojiti si take vsote? — Podobnik: **Gotovo, da ne!**

Predsednik nato konstatira, koliko si je v posameznih letih Podobnik pridržal zase. Kakor nam pričajo te vsote, je mož res lahko izborno živel. L. 1907 na primer si je prisvojil 3839 K 82 vin., v letih 1908 in 1909 pa čez 2000 K, v l. 1910 čez 3000 K in l. 1911 pa celo 5691 K 98 v. To obtoženec tudi prizna.

Pričevanje je pokazalo sledeče: Priča Stravs, ravnatelj občnega konsumnega društva je pojasnil v kratkem manipulacijo pri društvu. Glede obtoženca je opomnil, da ga je imel vedno za poštenega in zanesljivega človeka, in da so ga začeli sumiti, šele ko so začeli ljudje govoriti o razkošnem in potratnem življenju obtoženca. Kako je živel, ne ve, ker ni zahajal v njegovo družbo. Škode je povrnjene samo okoli 1700 K in sicer je dobilo društvo potom javne dražbe Podobnikovega premoženja 801 K 51 v, njegova kavcija pa je znašala okoli 901 K. — Blagajnik bratovske skladnice Jože Kogej, potrdi, da je skladnica plačala vse blago. Vsled goljufije skladnica nima nobene škode.

Dognalo se je, da je Podobnik ponaredil tudi šek za 1013 K 34 v, katere bi imel poslati neki tvrdki v Jägerndorfu. Tudi to obtoženec pripozna. Andrej Sedej, mestni stražnik potrdi, da je opažal potratno življenje obtoženca. Istotako tudi priči gostilničarja žena Marija Lipovšek in brivčeva žena Frančiška Babin. Voznik Cvar sam sicer ni vozil obtoženca, pa je slišal, da ga je vsak rad vozil, češ, da vozi »enga fajnga«. S tem je bilo pričevanje končano in sodišče je stavilo porotnikom vprašanje, če je zakrivil. Podobnik hudodelstvo nezvestobe s tem da si je pridržal kot blagajnik občnega konsumnega društva od oktobra 1906 in do srede l. 1912 večje zneske vplačane po Bratovski skladnici in če presegajo ti zneski vsoto 2000 K. Državni pravdnik je poudarjal, da vsota za veliko presega 2000 K. V skrajni sili pa obtoženec tudi ni kradel, kajti s plačo, ki jo je letno prisvojil Podobnik, se mora zadovoljiti že uradnik VII. razreda. Oškodoval pa je obtoženec delavce, trpine, svoje bivše tovariše. Zagovornik je odkril žalostno sliko v konsumu, češ, da se plača tako odgovorno in zapeljivo mesto s tako sramotno in nizko plačo, s čemer se ljudi naravnost navaja k tatvini. Poudarjal je, da obtoženec ni vzel vsega na enkrat, marveč kakor je rabil v malih zneskih. Po repliki senatnega predsednika so **porotniki vprašanje soglasno potrdili.** Podobnik je bil obsojen **na poldrugo leto težke ječe, poostrene s posti in trdim ležiščem** in mora povrniti tudi stroške kazenske obravnave. Podobnik je kazen vsprejel in jo takoj nastopil.

* * *

Mlad malopridnež. V tajni razpravi se je razpravljalo zaradi spolskega posilstva proti 17letnemu Jerneju Erženu, hlapcu v Strašišču, ker je neko mlado, še ne 14letno deklico na paši zlorabil.

Porotniki so krivdo s 7 proti 5 glasovi zanikali, vsled česar je sodišče obtoženca oprostilo.

* * *

Izpred porotnega sodišča v Novem mestu.

Marijina devica detomorilka. Jožefa Štine 23letna hči revnih kmetskih staršev iz Uršnih Sel pri Toplicah je šla že s 6. letom po svetu služit si kruh. Zadnje leto je služila v Gradacu pri Katarini Murn, soprogi posestnika in trgovca. Lani v božiču se je seznanila s čevljarjem Knausom v Toplicah, kateremu se je pri neki priliki vdala in zanosila dete. Sama pravi, da ni vedela ali mislila, da je noseča. Ko je dne 18. julija po večerji odšla spat, so jo napadle hude bolečine in bilo ji je zelo slabo. Gospodinja ji je ponujala žganja in konjaka, da bi se pokrepčala, a ona ni hotela ničesar. Ker pa bolečine le niso pojenjale in so prihajale vedno hujše, je vedela, da se bliža porod. V isti sobi je spala tudi domača hči, ki ni slišala nobenega ječanja ali stokanja. Krog polnoči je obtoženka v hudih bolečinah porodila dete moškega spola in mu pri porodu stisnila glavo med koleni, da je umrlo. Nato ga je zavila v posteljno pogrinjalo in ga skrila v svinjski kuhinji. Ker je pa bila drugi dan zelo prepadena in zmedena in je bila mnogo tanjša kakor prejšnji dan, se je gospodinji čudno zdelo in jo je vprašala, kje ima dete, da ga bo sama redila in skrbela zanj makari 10 let. Obtoženka, ki je izpočetka tajila, da bi bila noseča ali pa rodila, je rekla, da je mrtvorojeno. Poklicana babica in pozneje izvedenci so pa izjavil, da je prišlo dete živo na svet in potem umorjeno. — Obtoženka se je prvotno zagovarjala, da je v bolečinah iztegnila nogo in dete po nesreči stisnila s koleni, pozneje pa je priznala, da je imela namen ga umoriti, ker se je bala ljudi, tretjerednic in Marijinih družic. Zagovornik dr. Slanc oriše v krasnem govoru škodljivi vpliv Marijinih družb na dekleta in na ljudstvo sploh in prosi, da oproste nedolžno žrtev tega vpliva. Porotniki potrdijo soglasno vprašanje o krivdi, sodni dvor obsodi obtoženko na 3 leta ječe.

* * *

Tretji dan porotnih obravnav. Na zatožni klopi sedi komaj 18letni, že 3krat radi tatvine predkaznovani dninar Franc Pisek iz Orehovice pri Kostanjevici, tožen težke telesne poškodbe. Dne 7. julija sta se srečala na mostu v Kostanjevici Gačev hlapec Franc Cvelbar in 19letni Janez Rodič. Začela sta se prerekati in nato pretepati. K pretepu se je pridružil hlapec Anton Košič, ki se sploh rad vtika v vsako stvar, in se je lotil Rodiča. Ne daleč v stran pa je stal Franc Pisek, ki je sploh znan kot pretepač, ki rad potegne za nož. Tudi njemu ni dala žila miru in se je vrinil med pretepače. Malo vinjeni Anton Košič pa ga zagrabi za srajco, ga klofutne in potisne k mostni ograji. Franc Pisek pa potegne nož iz žepa in udari Košiča po levi roki, da mu zareže 5 cm globoko in 7 cm dolgo zevajočo rano na levi roki, iz katere se mu curkoma vlije kri. Nato se okrene in zbeži kar ga neso noge. Ves dogodek natanko popišeta priči posestnika gg. Kržišnik in Štraus, ki sta pretepača opazovala iz bližine.

Antona Košiča so prepeljali v bolnico v Krškem, kjer so mu rano zašili, a roka je oslabela in vsled prerezanih kit, žil in živca nezmožna za delo. Za bolečine in za rano zahteva Košič 2800 K. Obtoženec se zagovarja, da je bil od Košiča napaden in da se je samo upravičeno branil. Obtoženca, ki je bil že trikrat predkaznovan, opisuje županstvo kot znanega pretepača, ki pri najmanjši priliki potegne nož in se ga radi tega vsi fantje ogibljejo. Obtoženec je bil tožen težke telesne poškodbe pred kazenskim senatom, a se je ta spoznal nekompetentnim, ker se je izkazalo, da rana ni samo navadna težka telesna poškodba, ampak da je zapustila trajne posledice in je roka popolnoma nezmožna za delo. Porotnikom se stavita vprašanji o krivdi težke telesne poškodbe in o silobranu in sicer potrdijo prvo in zanikajo drugo. Sodni dvor obsodi Franceta Piska na 2 leti težke ječe.

Telefonska in brzojavna poročila.

K položaju.

Dunaj, 29. avgusta. Iz dobro informiranega vira se poroča, da bo ministrski predsednik grof Stürgkh takoj, ko se vrne cesar zopet na Dunaj, dal natančno preiskati svoje zdravstveno stanje. Če mu zdravniki odsvetujejo nadaljno javno delovanje, ponovi grof Stürgkh svojo demisijo, ki jo je podal že spomladi, in cesar sprejme demisijo. Kakor se zatrjuje, se bo cesar pri imenovanju novega ministrskega predsednika posebno oziral na tozadevne predloge grofa Stürgkha. Pozicija grofa Stürgkha, ako ostane na svojem mestu, bo ugodna, in bo nadaljeval grof Stürgkh po bivšem ministrskem predsedniku baronu Gautschu inavgurirano državno politiko, po kateri je treba pritegniti k državnim poslom zastopstvo češkega naroda ter jih pridobiti za državnozborsko delovno večino. Obenem z vprašanjem ministrskega predsedstva se reši tudi vprašanje naslednika umrlega dr. Brafa v poljedelskem ministrstvu in eventualno tudi vprašanje naslednika trgovinskega ministra dr. Röslerja. Zatrjuje se, da ostane poljedelsko ministrstvo v čeških rokah. Ministrski predsednik grof Stürgkh se bo v tej zadevi posvetoval z dr. Fiedlerjem in načelnikom češkega agrarskega kluba, poslancem Udržalom. Mogoče in tudi najverjetnejše je, da dobi portfelj poljedelskega ministra kak parlamentarec. Imenuje se kot kandidat poslanec Sedlak, ki bi kot minister imel nalogo, da kolikor mogoče pritegne češko delegacijo k vladi. Če bi se pa češki agrarci branili odposlati svojega pristaša v kabinet, bo imenovan za poljedelskega ministra kak uradnik-strokovnjak. O kandidaturah za trgovinsko ministrstvo ni še nič slišati.

Minister dr. Trnka na Češkem.

Dunaj, 29. avgusta. Minister dr. Trnka, ki se je vrnil včeraj iz Kranjske na Dunaj, gre 1. septembra na Češko, kjer ostane 11 dni.

Manevri na Južnem Tirolskem.

Trident, 29. avgusta. Manevri so se končali včeraj zjutraj ob 7. Nato je imel poveljnik 14. vojnega zbora Danckel nagovor, na katerega je odgovoril nadvojvoda Fran Ferdinand in čestital poveljniku.

Inomost, 29. avgusta. Pri Predažu je trčil vojaški avtomobil, v katerem sta bila dva šoferja in en vojak — vsi trije nekoliko napiti — v obcestni odrivač in se zvrnil v jarek. Vsi trije so več ali manj poškodovani. Avtomobil je razbit.

Ogrska delegacija.

Budimpešta, 29. avgusta. Iz krogov vladne stranke poročajo, da se snide ogrski državni zbor dne 17. septembra v svrho izvolitve delegacije. Državni zbor bo imel seje samo par dni in se snide potem zopet šele meseca oktobra. Z ozirom na zapletenj vnanji položaj upa vladna stranka, da opozicija ne bo motila delegacijskega zasedanja. Pričakujejo sicer, da pride pri razpravi o vojnem proračunu do živahnejših debat in da bo vsled tega delegacijsko zasedanje trajalo do srede meseca oktobra, vendar pa se ni nadejati posebnih dogodkov pri meritorni debati.

275 milijonov za nove topove.

Budimpešta, 29. avgusta. Iz ogrskih vladnih krogov se poroča, da pride ogrski ministrski predsednik dr. Lukacs, ko konča svoje zdravljenje v Gasteinu, dne 15. septembra na Dunaj, kjer ostane dalj časa. Ob istem času pride na Dunaj tudi ogrski finančni minister dr. Teleszky. Dne 15. septembra ali morda dan pozneje se bo vršila na Dunaju skupna ministrska konferenca, v kateri se določi stališče obeh vlad, napram 275 milijonski zahtevi vojnega ministra Auffenberga v svrho preoborožitve artilerije. Obenem določi konferenca, ali naj se prvi obrok za nove topove vstavi že v skupni proračun za l. 1913. Delegacije se snidejo na Dunaju dne 27. septembra in jim bo predložen skupni proračun. Razprava o skupnem proračunu se bo najbrž vršila šele v novembrskem delegacijskem zasedanju, ki bo sklicano v Budimpešto. Kakor poročajo iz Išla, cesar še ni izrekel svoje končne besede o predmetih prihodnje skupne ministrske konference.

Nova faza v Kovacsevi aferi.

Budimpešta, 29. avgusta. V aferi poslanca Kovacsa, ki je kakor znano, v ogrskem državnem zboru streljal na zborničnega predsednika grofa Tiszo, se je pokazal nenaden preobrat. Preiskovalni sodnik je zahteval sodne spise o Kovacsevi aferi od senata in zaslišal nove priče, ki so obtežilno izpovedale za Kovacsa, in s katerimi hoče preiskovalni sodnik dokazati, da je Kovacs odgovoren za svoje dejanje. Branitelj je zahteval nato, da se zaslišijo tudi one priče, ki so bile sicer svoječasno povabljene, ne pa zaslišane, ker so proglasili Kovacsa za neodgovornega za svoje dejanje. Preiskovalni sodnik je ta predlog odklonil, nakar se je branitelj pritožil na senat, ki pa te pritožbe še ni rešil.

Cesarski manevri na Ogrskem.

Dunaj, 29. avgusta. V tukajšnjih višjih vojaških krogih se širi in mnogo komentira zanimiva vest, da bo prideljen prestolonasledniku Franu Ferdinandu, ki bo vodil velike ogrske manevre, kot ordonančni častnik nadvojvoda Karel Albert, ne pa, kakor je bilo prvotno določeno, nadvojvoda Franc Josip.

Glavna skupščina ogrskih beležnikov.

Kluž, 29. avgusta. Danes se vrši glavna skupščina »Zveze občinskih in okrožnih beležnikov« vseh komitatov na Ogrskem. Skupščina je razpravljala o svojih stanovskih zahtevah, vladni zastopnik je obljubil udeležencem, da vlada tem zahtevam ugodi. Beležniki so na to izjavo vladnega zastopnika odgovorili, da ne bodo več dolgo zadovoljni samo s podobnimi obljubami.

Uničena oporoka.

Osijek, 29. avgusta. Pred par dnevi je umrl na Dunaju odvetnik Laudenbach, ki je zapustil imetje dveh milijonov kron. Takoj po njegovi smrti se je raznesla govorica, da je svoje ogromno premoženje zapustil v kulturne in dobrodelne svrhe na Hrvaškem. Ker pa niso nikakor mogli najti oporoke, je sodišče uvedlo preiskavo. Osumljeni so vdova Laudenbacha in njen brat, duhovnik Joco Jeremić v Karlovcu, da so uničili oporoko.

Črnogorsko-turški obmejni spor.

Cetinje 29. avgusta. Oddelek turških obmejnih vojakov je včeraj popoldne ob 5. pekoračil pri Kodranu črnogorsko mejo in je oddal salvo na Črnogorce, ki so bili na polju. Obenem so začeli Turki močno streljati tudi z okopov in stražnic na črnogorsko prebivalstvo in hiše ob Veliški meji. Istočasno je turška posadka streljala na črnogorsko stražo ob Tetrebinjku. Končno so Čnogorci pognali turško vojaštvo čez mejo.

Memoari kalja Milana.

Belgrad, 29. avgusta. V kratkem izidejo memoari kralja Milana. Ti memoari bodo jako zanimivi, ker so v njih omenjene natančnosti o rivaliteti med Avstro-Ogrsko in Rusijo na Balkanu, in odkrivajo intrige med obema državama.

Važne konference v Belgradu in Sofiji.

Belgrad, 29. avgusta. Srbski poslanik v Sofiji Spalajković je dospel sem. Njegov prihod spravljajo v zvezo z važnimi političnimi vprašanji. Značilno je, da je Spalajković pred svojim odhodom iz Sofije dolgo časa konferiral z bolgarskim ministrskim predsednikom Gešovom. Govori se, da se je na konferenci govorilo o sporazumnem in vzajemnem postopanju Bolgarije in Srbije v balkanskem vprašanju. Včeraj je kralj Peter k avdijenci pozval vojnega ministra Putnika in več divizijonarjev ter dolgo časa z njimi konferiral.

Turško - srbski konflikt.

Belgrad, 29. avgusta. Sem prihajajo alarmujoče vesti, da so turške oblasti ustavile na meji srbski tovorni vlak. Turčija je dalj časa na ta način šikanirala Srbijo ter ustavlja ponoči na meji srbske vlake ter jih ne pušča naprej. Govori se, da rabijo Turki to progo za prevoz svojih čet.

Novi masaker Srbov.

Belgrad, 29. avgusta. Iz Raške prihajajo privatne vesti, da so Turki izvršili novo klanje Srbov ter jih več ubili, žene in otroke so mučili. Begunci prihajajo venomer čez mejo.

Dunaj, 29. avgusta. Listi poročajo iz zanesljivih virov, da niso niti na Dunaj, niti v Carigrad, niti v Belgrad dospele vesti, ki bi potrjevale moritve srbskega prebivalstva v Sienici. Govori se, da so svoječasno napadli Srbi 15 turških trgovcev, ki so se vračali v Novibazar in jih pobili. Ker se je balo osvete srbsko prebivalstvo, je pobegnilo čez mejo. Ti dogodki so povzročili bržkone vesti o masakru Srbov.

Dogodki v Turčiji.

Carigrad, 29. avgusta. V Mitrovici so neznanci umorili stotnika Sekil beja, ki je pripadal mladoturškemu komiteju. Sumijo, da gre za krvno osveto.

Carigrad, 29. avgusta. List »Alemdar« poroča, da je prišlo do razpora med bivšim prištinskim poslancem Hasoenom in Isa begom Boljetincem ter dvema drugima albanskima voditeljima. Isa beg Boljetinac in ona druga dva voditelja razpolagajo s 15.000 oboroženci in zahtevajo, da se postavi zopet na prestol bivši sultan Abdul Hamid, kar naj bi bila edina garancija za avtonomijo Albanije.

Mladoturški kongres.

Carigrad, 29. avgusta. Mladoturški kongres se bo vršil v Brusi in je bivši mladoturški minister Talaat že odpotoval v Bruso, da pripravi kongres. Na dnevnem redu so sledeče točke: Ali naj se stranka udeleži novih državnozboskih volitev? Kako stališče naj zavzema stranka k nameravani decentralizaciji? Pod kakšnimi pogoji bi se mogel skleniti mir z Italijo? Ali naj se prenese sedež mladoturškega centralnega komiteja v Carigrad?

Italijansko-turška mirovna pogajanja.

Milan, 29. avgusta. »Corriere della sera« potrjuje sedaj izrecno, da se v resnici vrše že 14 dni mirovna pogajanja med italijanskimi in turškimi pooblaščenci na švicarskih tleh.

Carigrad, 29. avgusta. Uradno se poroča, da se vrše vsa mirovna pogajanja strogo tajno in da so vse vesti, ki se raznašajo o teh pogajanjih, neutemeljene in neresnične.

Hmelj.

Norimberk, 29. avgusta. 400, 300, počasno, cene padajo, 70/135.

Gospodarstvo.

— **Novo tovarno za sladkor v Bolgariji** ustanovi belgijska tvrdka »Compognie Sucriere de Bulgarie« v Bruslju. Akcijski kapital bo znašal šest milijonov frankov. Tovarno bodo zgradili v Plodivu.

Kmečka pisarna narodno-napredne stranke

Vodstvo narodno - napredne stranke je ustanovilo v svojem tajništvu posebno **kmečko pisarno,** ki je na razpolago vsakemu naprednemu kmetovalcu za popolnoma brezplačni pouk v vseh političnih, upravnih, davčnih, pristojbinskih in vojaških zadevah. Izključene pa so zasebne pravdne zadeve. — Pisarna bo poslovala za sedaj le pismeno in vsak napreden kmetovalec, ki je potreben kakršnegakoli pouka v zgoraj navedenih strokah, naj se obrne zaupno s posebnim pismom, kateremu je priložiti 10 vinarsko znamko za odgovor ako se želi odgovor v priporočenem pismu pa 35 vinarsko znamko) na: **Kmetsko pisarno narodno-napredne stranke v Ljubljani, Wolfova ulica 10.** Ob sebi umevno je da je pisarna na razpolago tudi naprednim kmetskim županstvom.

Današnji list obsega 6 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Mnenje gospoda **dr. P. Defranceschija,** primarija bolnišnice usmiljenih bratov iz Kandije v Rudolfovem.

Gospod **J. Serravallo** Trst.

Rabil sem poslano mi Serravallovo kina - vino z železom v svoji družini z najboljšim uspehom. Nevrastenija in vsled nje nastala želodčna šibkost sta izginili v najkrajšem času. Tudi v privatni praksi pripisujem jako rad ta pomoček in bolniki so mi hvaležni. Moram tedaj Vaše vino priporočati.

Rudolfovo, 10. oktobra 1905.

Dr. P. Defranceschi.

Borzna poročila.

Ljubljanska „Kreditna banka v Ljubljani".

Uradni kurzi dunajske borze 29. avgusta 1912

Naložbeni papirji.	Denarni	Blagovni
4% majeva renta	87·15	87·35
4·2% srebrna renta	90·40	90·60
4% avstr. kronska renta	87·15	87·35
4% ogr. „ „	87·05	87·25
4% kranjsko deželno posojilo	93·50	94·50
4% k. o. češke dež. banke	90·25	91·25
Srečke.		
Srečke iz l. 1860 5/5	444·—	456·—
„ „ „ 1864	611·—	623·—
„ tiske	299·—	311·—
„ zemeljske I. izdaje	281·—	293·—
„ „ II. „	260·50	272·50
„ ogrske hipotečne	243·—	255·—
„ dun. komunalne	488·—	500·—
„ avstr. kreditne	486·—	498·—
„ ljubljanske	69·50	75·50
„ avstr. rdeč. križa	55·25	61·25
„ ogr. „ „	34·75	40·75
„ bazilika	31·50	35·50
„ tuzlke	241·25	244·25
Delnice.		
Ljubljanske kreditne banke	438·—	442·—
Avstr. kreditnega zavoda	645·40	646·40
Dunajske bančne družbe	536·25	537·25
Južne železnice	104·05	105·05
Državne železnice	708·75	709·75
Alpine-Montan	1039·75	1040·75
Češke sladkorne družbe	354·—	356·50
Zivnostenske banke	280·50	281·50
Valute.		
Cekini	11·38	11·42
Marke	117·75	118·—
Franki	95·50	95·65
Lire	94·50	94·75
Rublji	254·—	255·—

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 29. avgusta 1912.

Termin.

Pšenica za oktober 1912.	za 50 kg	11·46
Rž za oktober 1912	za 50 kg	9·76
Oves za oktober 1912	za 50 kg	10·42
Oves za april 1913	za 50 kg	9·33
Koruza za maj 1913	za 50 kg	7·62

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306·2 — Srednji zračni tlak 736 mm.

avg.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v C°	Vetrovi	Nebo
28	2. pop.	731·0	18·4	sr. vzh.	del. jasno
„	9. zv.	735·4	13·9	sl. vzsvzh	jasno
29.	7. zj.	739·2	10·8	brezvetr.	megla

Srednja včerajšnja temperatura 14·3°, norm. 17·4°. Padavina v 24 urah 0·8 mm.

Potrtega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš ljubi soprog, ozir. oče, tast in ded, gospod

Franc Jankovič

c. kr. davčni sluga v p. in posestnik

po dolgotrajni mučni bolezni, previden s sv. zakramenti, umrl.

Pogreb predragega pokojnika bo v petek, 30. t. m. ob 5. pop. iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v farni cerkvi Sv. Jakoba.

Kostanjevica, dne 28. avg. 1912.

Žalujoča rodbina Jankovič.

Prošnja do blagih src!

Deklica ki je dovršila petrazredno ljudsko šolo v Crnomlju, ter bi rada še višje razrede nadaljevala v Novem mestu ali Ljubljani, prosi dobre ljudi za hrano ali stanovanje v enemu teh dveh mest. Odda se le dobrotnikom, kateri so narodno-naprednega mišljenja. Naslov pove uprava »Sl. Naroda«. 3039

Motor Neckarsulm

skoro nov, model 1912, z dvojno prestavo, prostim tekom, 2 HP, se ceno proda. 3054

Več pove M. Kavčič v Kosezah, gostilna pri Svedraču.

Dobra hrana in stanovanje za učenca, 3025

kjer se strogo gleda nanj tudi izven šolskega časa, in nekoliko instruira v učenju, **se išče.**

Naslov pove upravništvo »Sl. Naroda«.

Grofovski zavod Wallsee v Gorici, Primorsko.

Edini zavod na Primorskem za dečke dobrih družin. 2947

Sprejemajo se učenci,

ki obiskujejo c. kr. slovenske, nemške, italijanske šole ali se hočejo učiti privatno. — Prospekte pošilja

ravnateljstvo.

Na debelo in drobno

po nizkih cenah priporočam svojo

bogato založeno 27

trgovino

z galanterijskim in vseh vrst kramarskim blagom in pleteninami.

354 **Devocionalije**

in vse vrste blago **za božja pota.**

Tvorniška zaloga kranjskih klavnikov.

Anton Škof

Ernest Jevnikarjev naslednik

Dunajska cesta, v hiši gostilne št. 6.

Telefon štev. 16. Leta 1837. ustanovljena delniška družba 427 Telefon štev. 16.

KRANJSKA STAVBINSKA DRUŽBA V LJUBLJANI

Stavbno podjetništvo; pisarna za arhitekturo in stavbnotehniška dela; tesarstvo in mizarstvo s strojnim obratom za stavbna in fina dela; opekarne s strojnim obratom v Kosezah in na Viču; kamnolomi v Podpeči in v Opatiji. — Priporoča se za stavbna dela vsake vrste.

Sprejmejo se učenke

na stanovanje in dobro hrano pod strogim nadzorstvom. 2890

Kje, pove upravništvo »Slov. Naroda«.

Večja množina

stavbnega lesa

3056

kakor tudi drugih stavbenih priprav se ceno proda. Ilirska ul. št. 21.

V lastnem interesu zahtevajo gospodinje pri nakupu izrečno: pravi Franck z kavnim mlinčkom. Zelo se svetuje, da se takoj prepričamo, če li ponujeni nam zabojček ali zavojček tudi resnično nosi „kavni mlinček“ kot jamstvo pristne kakovosti. — Tovarna v Zagrebu.

sl inn 120/24575

Stalni krajevni agenti

zmožni nemščine se sprejmejo ali pa nastavijo s stalno plačo za prodajanje dovoljenih srečk v Avstro-Ogrski. — Ponudbe pod „Merkur“, Brno, Neugasse 20.

Trgovski lokal

prostoren, z večjimi izložbenimi okni

išče ali takoj prevzame

dunajska tvorniška firma za ustanovitev trgovine na drobno. — Najboljša lega za nadrobno prodajo: Glavni trg ali Stritarjeva ulica. — Pismene ponudbe z navedbo cene in event skico pod „Vorwärts 5000“ na Dunaj, Postamt 88.

Šolska sezija se bliža!

Imam veliko zalogo blaga za mnogovrstne šolske potrebščine

ter prosim gg. trgovce po deželi in v mestih, da dopošljejo pravočasno cenj. naročila. Kakor znano, je zadnje dni pred šolskim začetkom vedno večji naval, posebno pa s šolskimi zvezki je težavno ter dopošljem, da se izognem vsake napačne pošiljatve, na zahtevo tudi vzorce zvezkov. — Za točno solidno postrežbo in kolikor moč nizko ceno se vljudno priporočam

3004 **Iv. Bonač, Ljubljana.**

BLUZE,

krila, kostume, plašče, pelerine, predpasnike,

otroške oblekice

plaščke, klobučke, havbice, čepice,

higijenične potrebščine za novorojenčke

in vsako modno blago pošilja na izbiro

M. Kristofič-Bučar

Ljubljana, Stari trg št. 9.

„VACUTOR“

najboljši in najpopolnejši 3036

ročni sesalec prahu

z dvojnatim sesalnim učinkom in premenljivimi ustniki za vse načine pobiranja prahu.

Razkazovanje aparata v hotelu pri Slonu

30. in 31. avgusta t. l.

Gospodinje!!! V bodoče boste zaznale

prijetno novico, da Vam za jušno kocko ni treba več dajati 5 h, ker dobite pri svojem trgovcu najizvrstnejše kocke za juho, ki ne dajo samo močne goveje juhe, nego tudi zakuhi dajo slasten okus, in sicer 3035

3 kocke za 10 vinarjev

Zahtevajte izrecno **kocke za govejo juho „URA“.**

En sam poizkus za 10 vinarjev zadošča, da ne kupite nobenih drugih kock več.

Naročila trgovcev za Kranjsko prevzema g. F. S. Rojnik, Ljubljana, Pred škofijo 21.

Narodna knjigarna v Ljubljani

Prešernova ulica štev. 7.

priporoča

kanceliski, konceptni, dokumentni, ministrski, pisemski, ovitni in barvani papir

Kasete s pisemskim papirjem.

Trgovske knjige v vseh velikostih, črtane z eno ali z dvema kolonama, vezane v papir, platno ali polusnje.

Odjemalne knjižice po različnih cenah.

Zalaoga šolsih zvezkov in risank.

Zavitke za urade v vseh velikostih.

Velika izber vseh pisarniških potrebščin, svinčnikov, peres, peresnikov, radirk, kamenčkov, tabile, gobic, črnila itd.

Barve za šole in umetnike.

Razglednice pokrajinske, humoristične, umetniške vseh vrst, od najpreprostejših do najfinejših.

Albumi za slike in dopisnice, vezane v pliš in v usnje.

Poezilske knige.

Podobice za otroke.

Leseni okvirčki za razglednice.

Risalne deske, trikotniki, palete, risalna ravnila, tuše, čopiče.

Notesi in tintniki.

Naznanilo.

Na c. kr. drž. obrtni šoli v Ljubljani se prične šolsko leto 1912|13

za oddelke:

1.) delovodska šola za mehanično-tehnične (kovinske) obrti, 2.) mojstrska šola za stavbno in pohištveno mizarstvo, 3.) strokovna šola za lesno in kameneno kiparstvo, 4.) Ženska obrtna šola (za perilo, šivanje oblek in umetno vezenje)

v četrtek, dne 19. septembra;

za oddelke:

5.) specialni tečaji za obrtnike (tečaj za risanje, za strojeznanstvo, za strokovno risanje, za opravnike parnih kotlov), 6.) javna risarska in modelirska šola

v torek, dne 1. oktobra;

za oddelek: 7.) stavbno-obrtna šola

v ponedeljek, dne 4. novembra.

Vpisovanje v oddelke 1—4 se vrši **16., 17. in 18. septembra,** v oddelke 5 in 6 dne **28., 29. in 30. oktobra** in v stavbno-obrtno šolo **zadnji teden meseca oktobra,** vselej od 9. do 12. ure dopoldne.

Vsak sprejem je samo provizoričen in sme učiteljski zbor nesposobne učence odstaviti iz zavoda tekom I. semestra. 3057

Natančnejša pojasnila daje ravnateljstvo.

V Ljubljani, 26. avgusta 1912. **Ravnateljstvo.**

Bančno posredovanje.

Trgovci, tovarnarji in obrtniki dobijo predujme na izpostavljen račun, kakor se tudi eskomptujejo. — :: Obresti 6—6½%. — Postrežba točna in kulantna. ::

Ranžiranja a) za javne uradnike in častnike na 10 do 20 let event. brez povračila kapitala. Mesečni obroki od K 4·90 naprej za K 1000·—, tudi brez porokov.

b) Za javne in privatne uradnike, bančne, odvetniške, notarske uradnike brez predznambe plače. Mesečni obroki po 10 K za 1000 K. Strogo bančno 5½% obresti letno.

c) Vojaške ženitne kavcije. Priskrbitev in posojila do 70% brez police, brez predznambe, 5%, brezplačno preskrbljenje polic za večkrat zavrnjene.

Vprašanja zaradi najnatančnejših informacij pod **„poštni predal 45 v Ljubljani, glavna pošta restante.** 2974

Zaradi opustitve

raznih vrst perila in švicarskih vezenin posameznih prtov in spodnjih kril, se prodaja po zelo nizkih cenah.

Opreme za neveste

Platno, šifon in švicarske vezenine se kupijo zelo ugodno, dalje rjuhe, brisalke, prti, prtiči, oprave za kavo, nogavice in žepni robci.

Glavna zaloga c. kr. priv. tovaren platna

in vseh platnenih izdelkov **Norbert Langer & Söhne** znano najboljši izdelki, originalne tovarniške cene.

Opreme za novorojenčke.

Anton Šarc Ljubljana, Selenburgova ulica 5.

Prva borovska orožnotovarniška družba

Borovlje **Peter Wernig** Koroško

družba z omejeno zavezo.

Na I. mednarodni lovski razstavi odlik. z državno kolajno.

Izdeluje najnovejše in priznano prvovrstne puške vseh sestav, za drob in kroglo z najboljšim strelnim učinkom.

Bogata zaloga browning-, Steyer in drugih avtomatičnih pištol, samokresov, zračne puške, sploh vse v stroko spadajoče orožje.

Prevzema vsakovrstna popravila in predelavanja pod polnim jamstvom in po najnižji ceni. — Ceniki brezplačno in pošt. prosto.

Prešernove slike

prodaja in pošilja po poštnem povzetju

Iv. Bonač v Ljubljani.

Cena sliki 5 kron. 273

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšajočimi se vplačili. 101

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi.

Rezervni fondi K 52,758.285·24. — Izplačano odškodnine in kapitalije K 115,390.603·61.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.

Vsa pojasnila dajejo: Generalno zastopstvo v Ljubljani, cigar pisarne so v lastnej bančnej hiši v Gosposki ulici štev. 12.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatno podporo v narodne in občnokoristne namene.